

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL 'Naš tisk' / Direktor: Rudi Janžuba / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiskarna 'Slov. poročevalec' / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 3, telefon 23-222 do 23-526 / Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica 3, telefon 23-522 do 23-526 / Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 / Pošta: predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-Te-163 / Mesečna naročnina 200 din

Takih ljudi, kot je bil tov. Kidrič, ne rodi vsaka doba in nima vsak narod

Ljubljana, 10. apr. Danes dopoldne je bila v poslopu Izvršnega sveta Slovenije skupna komemorativna seja Izvršnega komiteja Centralnega komiteja ZK Slovenije, Predsedstva SZDL Slovenije in Izvršnega sveta ob obletnici smrti Borisa Kidriča. Seji so prisostvovali soproga Borisa Kidriča, Zdenka Kidrič, sekretar CK ZK Slovenije Miha Marinko, predsednik Izvršnega sveta Slovenije Boris Kraigher, organizacijski sekretar ZK Slovenije Vida Tomšič, predsednik republiškega sveta sindikatov Janko Rudolf, podpredsednik ljudske skupščine dr. Ferdo Kozak, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Jože Vidmar, rektor ljubljanske univerze dr. Franc Zwitter, zvezni in republiški ljudski poslanci, javni delavci, predstavniki delovnih kolektivov in društev. Prvotako je prisostvoval seji tudi tovariš Vladimir Popovič, predsednik zunanje-političnega odbora zvezne ljudske skupščine.

Samo zelo bedna in siromašna slika resnice more biti vse, kar lahko povemo o liku Borisa Kidriča. Ni mogoče v besedah zajeti tistega, kar nam pomeni kot borec, mislec, organizator, ustvarjalec, mož neverjetne življenjske sile, ki je kot meteor, kot blisk zagorel v najodličnejši dobi našega in jugoslovanskih narodov. Kot da bi bil slutiti, da mu ne bo dano dolgo življenje, je z vso možno vneto, burno, nečakano snoval in ustvarjal, se boril in v tej borbi dobesedno dogorel, dobesedno razdal prav vse svoje ogromne, izredno bogate življenjske sile in sposobnosti za socializem in srečnejšo bodočnost naših narodov. Z vsem svojim izrednim umom, z vsemi svojimi čustvi, z vso svojo borbenostjo in predanostjo, z vso svojo ljubeznijo do delovnega človeka se je predal stvari socializma, stvari delavskega razreda, napredku človeštva, jugoslovanskim narodom in svoji ožji domovini. V ognju neumornega komunističnega dela je dogorelo njegovo kratko, burno, revolucionarno strasti polno in bogato življenje.

Boris Kidrič je živel kratko, vseh 41 let, toda boril se je dolgo, neizprosno, silovito, strastno, z vsem svojim bit-

jem. Zato je njegovo kratko življenje neverjetno bogato in plodno. Za vse večne čase je vklesano v temeljni kamen, na katerem stoji in se razvija socialistična bodočnost slovenskega in jugoslovanskih narodov. 26 let aktivnega dela je v življenju razmeroma kratka doba. Toda v 41-letnem življenju je to dolga doba in ves ta delovni čas svojega življenja, do poslednjega diha je Boris Kidrič v svoji neizmerni ljubezni do delovnega človeka posvetil socialističnemu ustvarjanju in strastni revolucionarni borbi. Mnogo več je dal socializmu pri nas in v svetu, kot je bilo mogoče pričakovati od življenja enega človeka. Vsa ta leta njegove aktivnosti predstavljajo trdovratno vsestransko bitko za interese delovnega človeka, za socialistično ustvarjanje, za osvoboditev slovenskega in jugoslovanskih narodov, za razbijanje sovražnikov naroda in socializma. V tej borbi je bil primer neverjetne prodornosti. Znal je osvoboditi in preprčati v vsaki situaciji vsakega, ki je prihajal k tej borbi s pošteno mislijo in s poštenim hotenjem. Znal pa je tudi neverjetno hitro spoznati in razgoljiti sovražnika, špekulanta,

omahljivca, strahopetca in vsakega, ki se je skušal z nepošteno mislijo, z nepoštenim namenom vrniti v napredno, revolucionarno gibanje. Bil je izrazit revolucionar, borec, ki je instinktivno začutil, kje ima opraviti z dobro mislečimi soborci in sodelavci, kje pa z neiskrenostjo. Neizmerno je sovražil omahljivost, filistrstvo, mlačnost. Na drugi strani pa je bil vedno širok, prizanesljiv do zmot in napak tistih, pri katerih je čutil čisto vest in borbeno pripravljenost.

Bil je neizprosno borec vse življenje. Začel je kot še nepolnoletni dijak pri ilegalnem organiziranju delavske mladine, prišel v zapor in pozneje nadaljeval z ilegalnim delom, z zbiranjem komunističnih organizacij v najtežjih časih monarhistične diktature. Ze tedaj se je neizprosno boril proti oportunistu in strahopetnosti, pa tudi proti frakcionizmu in ozkogrudnosti v revolucionarnem gibanju. Pozneje se je do leta 1935. vse bolj boril za razširitev vodilne vloge revolucionarnega delavskega gibanja na vse proletaštvo, demokratično gibanje in Sloveniji, v Jugoslaviji, ob naslonitvi na napredne sile v taktirni Evropi. Ze takrat seveda njegov internacionalizem ni imel ničesar skupnega s kakršnikoli brezdomovinskim svetovljanstvom. Vse preveč je ljubil svoj narod, svojo domovino, da bi mogel zapasti nacionalnemu nihilizmu in vse preveč je veroval v socialistične sile v svetu, v moč delavskega razreda v njegovi povezanosti z vsemi naprednimi silami človeštva, da bi mogel zapadati kakršnekoli nacionalizmu. Ze tedaj dokazuje njegovo sodelovanje zlasti v »Književnost« izredno široko obzorje in vsestranost, že tedaj je izpričeval, da živi v svetu humanizma in socialističnega internacionalizma.

Neizprosno se je boril proti frakcionizmu v emigraciji v letih 1935 do 1939 in za notranje utrjevanje Komunistične Partije Jugoslavije, kot tudi za razširjenje njenega vpliva na vse, kar je naprednega v taktirnem življenju zlasti v Sloveniji in Jugoslaviji pa tudi v zunanjem svetu in zlasti za osvajanje napredne inteligence ter za njeno pritegnitev v revolucionarno borbo jugoslovanskih narodov.

Po povratku v Jugoslavijo je takoj začel široko aktivnost za združevanje naprednih sil, zlasti v Sloveniji. Vseposplošno je znana njegova odločilna

vloga v borbi za osvoboditev slovenskega naroda v sklopu enotne narodnoosvobodilne borbe jugoslovanskih narodov pod vodstvom tovariša Tita. Prav tako je splošno znana njegova vloga v povojnem času do njegove prerane smrti. Vsa ta doba je polna nenehne osebne borbe tovariša Kidriča za napredne misli, za utrjevanje borbenih organizacij profitašističnega, pozneje narodnoosvobodilnega gibanja in končno za utrjevanje in razvijanje socializma v osvobojeni Jugoslaviji.

Vseh 26 let njegovega dela je 26 let nenehne borbe, neizprosne trde borbe takorekoč brez premora, brez ene same pomisli na sebe, na svoje fizične zmogljivosti. Vseh teh 26 let za Kidriča ni bilo odmora, ni bilo misli na počitek. Počitek mu je bil tuj, da skoro greh v teh burnih, revolucionarnih, odločilnih letih za naše narode in za razvoj socializma v svetu. Zato nanj ni pomislil in sovražil je vsako misel, ki bi mogla zavreti burno tempo njegove borbe, njegovega ustvarjanja, njegovega življenja. Tudi v tem oziru je bil človek, ki je osvojil vse, premagal vse ovire diktiral vse okolici, vsem soborcem in sodelavcem največji možen tempo ustvarjanja, borbe in dela.

Bilo bi seveda enostransko, če bi gledali v Borisu Kidriču samo borec. Bil je kot borec izrazit mislec in ustvarjalec. Kot mislec in ustvarjalec je bil prav tako vsestranski, prav tak revolucionar, kot je bil tak kot borec. Nadaljevanje na 2. strani.

Brzjavka predsednika republike Zdenki Kidričevi
»Galeb«, 10. apr. Predsednik republike Josip Broz-Tito je poslal danes z »Galeba« ob obletnici smrti Borisa Kidriča naslednjo brzjavko tovarišici Zdenki Kidričevi:
»V globoki bolesti, ki jo vsem nam zbuja spomin na našega dragega Borisa, želim, da bi bila vam in Vaši družini vedno v uteho veličina dela, za katerega je dal vse svoje moči in v katerem bo njegov svetil lik ostal vedno živ med nami. — Josip Broz Tito.«

Spominska seja zveznega izvršnega sveta
Beograd, 10. aprila. — Zvezni izvršni svet bo imel jutri ob 11 dopoldne komemorativno sejo ob obletnici smrti Borisa Kidriča.
Nocoj ob 19. uri je bila v Beogradu komemorativna akademija, na kateri je govoril član CK Zveze komunistov Jugoslavije Mijalko Todorović o Borisu Kidriču kot borcu za nacionalne in socialne pravice delovnega ljudstva Jugoslavije.

Prijateljstvo

Jutri prispe predsednik republike maršal Tito v Carigrad. Odtod vodi njegova pot naprej v Ankaru, v tisto mesto, kamor je pred 30 leti Atatürk premedil turško prestolnico in tako tudi simbolično poudaril prekinitve z nekdanjim otomanskim carstvom, njegovo zaostalostjo, njegovimi težnjami po zavojanju in nadladi drugih dežel.

Nova Jugoslavija in kemalistična Turčija. Dve državi, etnično raznoliki, z neenakimi, zgodovinskimi in političnimi razvoji, z različno notranjo ureditvijo, a vendar z mnogimi enakimi in podobnimi potezami: predvsem s svobodoljubnostjo, ki je enaka narodom te in druge države ter z željo po ohranitvi miru, ki je istovetna državnikom obeh republik. Prav zaradi takih in podobnih sorodnih potez pa je bilo med obema državama tudi mogoče doseči takšno medsebojno razumevanje, ki je lahko zgled mnogim drugim državam. In obisk predsednika republike ni le manifestacija že doseženega, marveč nov prispevek k nadaljnjem utrjevanju in razvijanju vezi, ki so se razvile med nami in Turčijo.

Povojni odnosi med našo državo in novo Turčijo so prerasli kaj kmalu v prijateljstvo, ki je našlo svoj odraz v ankerskem sporazumu. Malokdaj v zgodovini so državni sklenili sporazum, ki bi se tako hitro in nezadržno razvijal, kakor se razvija in utrjuje ankerski sporazum. Kako uspešen je bil sporazum treh balkanskih držav dokazuje že to, da je agresor, v času odkar ta sporazum obstoja, vidno spremenil svojo politiko, tako da vsaj na vidnež nevarnost trenutno ni več tolikšna kot je bila pred dobrim letom. Vendar pa sporazum s tem ni prav nič izgubil na važnosti, marveč še celo pridobil. V kratkem letu so se pokazale vse njegove koristi, tako da se bo odslej brez dvoma še hitreje razvijal, in sicer predvsem na kulturnem in gospodarskem področju, saj so se že doslej pokazale neizčrpane možnosti za nadaljnje medsebojno izpopolnjevanje na raznih področjih.

Turški in jugoslovanski narodi spremljajo obisk predsednika republike Tita z velikim zadovoljstvom, ker čutijo, da so se s poglavljanjem prijateljstva med obema državama izboljšali pogoji za mir v tem delu sveta, pa tudi za gospodarsko rast vseh treh podpisnic sporazuma. Obiska maršala Tita pa se naši turški prijatelji veselijo še posebej zato, ker čutijo, da stoji za maršalom Titom prav vsi Jugoslovani in da pomembnejše osebnosti pač ne bi mogli dobiti v goste. Prav zaradi tega pa se maršalovega potovanja še posebej veseli narodi Jugoslavije, ki svojih čustev do gostov ali gostiteljev še nikdar niso skrivali, še celo pa ne do gostiteljev, kakršna je naša zaveznica Turčija.

IZJAVA PREDSEDNIKA TURŠKE REPUBLIKE BAYARA

Odnosi med Turčijo in FLRJ so na najboljši poti

Ankara, 10. aprila. (Po telefonu.) Predstavniki jugoslovanskega tiska, ki so v Ankari kot posebni poročevalci ob obisku predsednika republike maršala Tita prijateljski Turčiji, so dobili izjavo predsednika republike Turčije, njegove ekscelence Dželala Bayarja, ki jo je naslovil vsemu jugoslovanskemu tisku in jugoslovanskim narodom. V izjavi je rečeno naslednje:
»Gospodje dopisniki »Borbe« in »Politike« ter agencije Jugopres so prosili predsednika Dželala Bayarja, da jim da izjavo v zvezi s skorajšnjim obil-

zadovoljstvo, ker se mi nudi prilika, da lahko izrazim svoje misli in čustva v zvezi s tem velikim dogodkom. Obisk, s katerim nas bo počastil njegova ekscelenca šef jugoslovanske države, vzbuja v Turčiji veliko zanimanje. Temu obisku dajemo položaj, ki je daleko nad položajem običajnega prijateljskega obiska. Glavni razlogi za to so zelo eminentna osebnost našega gosta in pomen, ki ga pripisujemo razvoju naših odnosov z Jugoslavijo. Osebno smatram za veliko prednost, da se bom lahko se-

in da bo obisk maršala Tita Turčiji še bolj utrdil te odnose. Govorec o trgovinskih zvezah med obema državama, je g. Axel dejal, da so bile v sporazumu napravljene mahajše spremembe, ki bodo objavljene v nekaj dneh. Glede premoženja turških državljanov v Jugoslaviji je povedal, da se turška delegacija že dlje časa mudi v Jugoslaviji in da upa, da bodo razgovori o tem v kratkem ugodno končani. Lj. Stojčević

Etiopska vojaška delegacija na poti v Jugoslavijo

Adis Abeba, 10. aprila (AFP). Danes je odpotovala iz Adis Abebe z letalom v Beograd etiopska vojaška mislija. Stiričlansko delegacijo vodi divizijski general Mengek Marek. Ostala bo v Jugoslaviji 20 dni.

Odpravnik poslov jugoslovanskega poslanstva v Adis Abebi Zdenko Stambuk je priredil večerjo na čast etiopski vojaški delegaciji pred njenim odhodom v Jugoslavijo. Na večerji so bili minister vojske general Abibije Abebe, namestnik ministra za zunanje zadeve Latu Davit Ogbagzi in pred kratkim imenovani poslanik Etiopije v Beogradu Ato Avdemikail Desalgen ter več oficirjev etiopske vojske.

Zastopnik UNICEF v Beogradu

Beograd, 10. apr. V Beogradu je prisel predstavitel svetenik regionalnega središča UNICEF v Parizu g. Sinclair Loutit. G. Loutit bo pregledal izvajanje dolgoročnega programa o zaščiti matere in otroka, ki se je ob pomoči UNICEF začel izvajati lani.

Delegati za medparlamentarno unijo

Beograd, 10. aprila (Tanjug). Na sestanku sveta medparlamentarne unije, ki bo v Monacu od 19. do 25. aprila, bosta jugoslovansko nacionalno skuplino unije zastopala podpredsednik zveze Ljudski skupščine Vladimir Simić in ljudski poslanec iste skupščine Radivoje Davidović. Odpotovala bosta 17. aprila.

POROČILO Z »GALEBA«

Galeb, 10. aprila. (Posebni dopisnik Tanjuga.) Ladja »Galeb«, ki jo spremljajo rušilci JLA, plove po Egejskem morju proti severovzhodu ob osrednjem in nasprotnem vetru ter lahnm valovanju morja. Vreme je lepo, sončno. Včeraj je ladja plula skozi Otrantsko ožino, pustila ob levi grške otoke Krf, Kefalonijo in Zanto ter nocoj pozno obšla rt Matapan ter zaplula proti severu v Egejsko morje.

skom predsednika Josipa Broza Tita njegovi ekscelenci. Vsebinska njihova vprašanja je naslednja:
»Kakšna so čustva Vaše ekscelence v zvezi s skorajšnjim obiskom predsednika Josipa Broza Tita Turčiji in kako Vaša ekscelenca gleda na perspektive sodelovanja med našima dvema deželama in na utrjevanje obstoječih zvez med tremi državami podpisnicami ankerskega pakta?
Predsednik Dželal Bayar je srečen, da lahko da enoten odgovor, ki bo imel pomen poslanice, namenjene vsemu tisku in narodom prijateljske dežele.«

Vsebinska poslanice predsednika Dželala Bayarja:
»O tem so mi bila v teh dneh pogosto postavljena vprašanja. To me osrečuje, ker dokazuje pravilno ocenjevanje važnosti in pomena uradnega obiska, ki ga bo napravil naš deželni njegova ekscelenca predsednik federativne ljudske republike Jugoslavije — prijateljice in zaveznice. Poleg tega čutim veliko

Spominska svečanost ob grobu Borisa Kidriča

Ljubljana, 10. aprila. Na predvečer obletnice smrti velikega sina slovenskega naroda, Borisa Kidriča, se je zbralo na Trgu narodnih herojev veliko število ljubljancov h komemorativni svečanosti. Komemoraciji so prisostvovali Zdenka Kidrič s hčerko, sekretar CK ZKS Miha Marinko s člani izvršnega komiteja, predsednik izvršnega sveta LRS Boris Kraigher s člani sveta, člani predsedstva Socialistične zveze Slovenije, člana Zveze komunistov Jugoslavije Lidija Sentjura in Vladimir Popovič ter drugi predstavniki političnega življenja.

Komemorativna svečanost se je pričela z žalostinko, ki jo je igrala godba Ljudske armade, na kar je govoril Janez Vipotnik, sekretar okrajnega komiteja ZKS za Ljubljano. (Njegov govor objavljamo na drugi strani.)
Zatem so predstavniki političnih, družbenih in drugih organizacij ter delovnih kolektivov polagali pred grobnico številne vence. Prvi venec sta položila v imenu CK Zveze komunistov Jugoslavije Lidija Sentjura in Vladimir Popovič; venec CK Zveze komunistov Slovenije so položili Miha Marinko, Ivan Regent in Ivan Maček; venec SZDL Slovenije Josip Vidmar, Stane Kavčič in Jože Rus; venec Izvršnega sveta Slovenije Boris Kraigher in Marijan Breclj. Nadalje so polagali vence predstavniki JLA, MLO Ljubljana in drugih slovenskih mest in okrajev, predstavniki bratskih ljudskih republik, republiških ustanov, kulturnih in znanstvenih ustanov ter društev, predstavniki ljudskega odbora Koper in skoraj vse ljubljanske organizacije SZDL in ZB.

Lepo spominska svečanost je zaključila godba JLA, ko je zaigrala Internacionalo.

Komemorativni govor Borisa Kraigherja

(Nadaljevanje s prve strani)

Vsestransko je posegal na vsa področja družbenega življenja, povsod razvijal stališča, povsod utemeljeval svoja stališča, povsod pomagal sodelavcem v premagovanju njihovih težav, povsod razlagal, povsod je bil poln bogatih misli, ki so nam vsem odpirale široke perspektive. Takšen je bil vse življenje, takšen je bil v času narodno osvobodilne borbe, ko je šlo za vprašanje vojske, ko je šlo za vprašanje obojestranskih sporov, ko je šlo za vprašanje političnega razkrinkavanja sovražnika, bele garde, ko je šlo za vprašanje razkrinkavanja plave garde in take imenovane sredine, ko je šlo za vprašanje razkrinkavanja reakcionarne duhovščine, ko je šlo za vprašanje utrjevanja Osvobodilne fronte in njenih organizacij, organizacij Komunistične partije, kakor tudi kadar je šlo za vprašanja utrjevanja vojnih edinic partijskih odredov in naše narodno osvobodilne vojske, takšen je bil, kadar je šlo za reševanje gospodarskih vprašanj v času vojne, ko je šlo za vprašanje ustvarjanja in organiziranja naše ljudske oblasti, naših narodno osvobodilnih odborov, ko je šlo za ustvarjanje novega pravnega sistema v novo nastajajoči državi. Bil je vsestranski, ko je bilo treba reševati probleme naše zdravstvene socialne politike, ko je bilo treba reševati prosvetne probleme v času narodno osvobodilne vojne in neposredno po njej. Bil je vsestranski na področju znanosti in umetnosti. Ni bil samo človek, ki je na vseh področjih skušal osigurati svobodnemu razmahu znanosti in umetnosti vso podporo ljudske oblasti, ni bil samo človek, ki je skušal to podporo osigurati širokemu razmahu naše kulturne dejavnosti, ampak je o najrazličnejših vprašanjih s tega področja razmišljal, se je tudi na teh področjih aktivno udeleževal, je tudi na teh področjih aktivno in sugestivno sodeloval v borbi za napredno misel. Bil je tudi v teh področjih dela neizprosno revolucionar, ki je znal odkriti in razglašati slabo misel in nepošten namen.

Zlasti pri nas v Sloveniji bo moral vsak, ki se bo hotel boriti za napredno misel tudi na teh področjih, na področjih kulture in umetnosti slediti Kidričevim govornim in člankom, zlasti iz časa narodno osvobodilne borbe in prvih let po osvoboditvi.

Kot najodgovornejši funkcionar v vodstvu gospodarskih problemov naše države je zadnjih pet, šest let svojega življenja posvečel predvsem gospodarski problematiki. Mislim, da ni pretirano, če ugotovimo, da na tem področju ni bil samo izreden borec in organizator, ampak predvsem mislec in ustvarjalec, ki je nenehno snoval, nenehno iskal novih poti in doprinesel ob Titu in Kardelju največ k nadaljnjemu razvijanju marksistične misli, socialistične znanosti. Kot mislec in ustvarjalec se je zlasti na tem področju boril neizprosno, boril proti vsem škodljivim teorijam, proti vsem psevdomarksističnim izjavam in oficijalnemu »socialističnemu znanosti«
Sovjetske zveze in Stalina. Njegov zadnji govor, ki ga je govoril na VI. kongresu Komunistične partije Jugoslavije v Zagrebu dokazuje izredno jasnovidnost na področju marksistične ekonomske znanosti, izredno neizprosno v razkrinkavanju oficijalne ekonomske znanosti Sovjetske zveze, v razkrinkavanju državno kapitalistične stvarnosti današnje Sovjetske zveze. Ravno ta njegov govor je njegov zadnji doprinos njegovi neizprosni borbi proti birokratizmu, borbi, ki jo je praktično vodil s teoretično mislijo razlagal in utemeljeval.

Lahko rečemo, da se je vse življenje, zlasti pa še od prvih mesecev po osvoboditvi 1. 1945, z vso neizprosnostjo in odločnostjo, prav s sovražstvom boril proti nevarnosti birokratske degeneracije socialistične revolucije. Vedno se je zavedal, da pomeni ravno ta slabost, ravno ta tendenca največjo nevarnost za nadaljnji socialistični razvoj. Saj je to nevarnost, ki je pripeljala po najbrutalnejši poti Sovjetsko zvezo do najpopolnejše oblike državnega kapitalizma, h kateremu po normalnem toku ekonomskih zakonov težijo vse kapitalistične svet. Toliko večje je zato izdajstvo voditeljev današnje Sovjetske zveze, ki so onečastili slavo žrtev oktorske revolucije in s svojim izdajstvom preko največjih prizidil sovjetsko ljudstvo do rezultata, ki ne pomeni nič drugega kot samo do največje brutalnosti in absurdnosti doveden takšen državno kapitalistični sistem, h kateremu po notranji logiki v tem sistemu delujočih ekonomskih zakonov. Ravno to tendenco naj

bi socialistična revolucija preločila, pretirala, da bi osigurala razvijanje socialističnih odnosov v svetu, da bi preprečila normalno delovanje ekonomskih zakonov kapitalističnega sveta. Ravno zato je jasno, da je borba proti birokratizmu, kot glavni nevarnost, ki preti socialistični revoluciji najvažnejša naloga v borbi za razvijanje novega ekonomskega sistema, za razvijanje faksne družbene ureditve, ki more osigurati vse večje razvijanje, utrjevanje socialističnih odnosov v demokratičnem svetu.

V tej borbi proti birokratizmu in razkrinkavanju sovjetskega gospodarskega in družbenega sistema pa tovariš Kidrič ni nikdar zapadel demokracijo anarhističnim lužijam tistih ljudi, tistih omahljivcev, ki so v težavi borbe za socializem klonili in se predali lužijam spontanosti, lužijam o možnosti takšnega toka bodoče družbe, ki naj bi se več ali manj spontano po notranji logiki zakonov družbenega razvoja avtomatično razvijala v socialistični smeri. Nikdar ni in ni mogel zapasti iluzijam Džilasovega kova. Nasprotno z vso neizprosnostjo se je boril v svoji vsakodnevni praksi kot tudi v teoretični misli proti takšnim tendencam, proti takšnemu malicnemu principialne borbe proti birokratizmu.

Ko se danes ob obletnici Kidričeve smrti spominjamo velikega lika tega borce, misleca in ustvarjalca, mislim, da je naša dolžnost, da v interesu socializma in v interesu očitovanja neomadeževanega lika tovariša Kidriča odločno razkrinkamo vse tiste, ki se skušajo skrivati za Kidričeve neizprosno borbo proti birokratizmu, ko na področju naše gospodarske prakse pa tudi teorije razvijajo razne

lokalistične in republikanske, po svojem bistvu državno-kapitalistične tendence. To so na področju gospodarstva tendence, ki so prav tako nevarne kot so na področju našega celotnega družbenega življenja nevarne anarhodemokratske koncepcije. I prve i druge skušajo izmaliti načelno borbo proti birokratizmu, ki jo je tako dosledno principialno, znanstveno in neizprosno vedil tovariš Kidrič.

V zadnjih letih svojega življenja se je tovariš Kidrič z vsemi silami vrgel v praksi in teoriji v borbo za novi gospodarski sistem, za specifično jugoslovansko socialistično pot. V tem delu je predvsem osredotočil svoje sile na razvijanje ekonomske znanosti in na tista področja našega znanstvenega raziskovanja, na tista področja naših realnih znanstvenih ved (kemije, fizike), ki pomenijo osnovni pogoj za utrjevanje gospodarske moči nove Jugoslavije. Zaradi tega marsikdo gleda v tovariš Kidrič predvsem človeka, ki je zaslužen na teh področjih družbenega življenja. K or so zasluži tovariš Kidriča na tem področju izredne, pa bi bilo veseno enostransko, če bi gledal danes nanj samo iz te perspektive. Tudi v tej dobi je ostal prav tako vsestranski, kot je bil prej. Tudi v tej dobi je aktivno zasledoval vse naše družbene in politično življenje, vse naše kulturne dejavnosti. Tudi v tej dobi je bil poln misli in idej, poln predlogov in načrtov, poln kritike in obsodb in poln ustvarjalnih pobud na vseh področjih našega družbenega življenja.

Tovariš Kidrič je bil politik in državnik v polnem smislu te besede, človek izredno širokih horizontov, humanist in revolucionar, znanstvenik in praktik, organizator in borec, človek, ki je svoje misli in svoja prepri-

čanja na vseh področjih družbenega življenja vedno skušal po vseh svojih močeh spreminiti v dejanja. Bil je politik in državnik v največjem razumevanju za potrebe delovnega ljudstva, ki je strastno ljubilo delovnega človeka, ki ga je razumel in vseh njegovih težavah in ki je absolutno zaupal v zmogovitvo ustvarjalno moč delovnega človeka. Kot je strastno ljubilo svojo domačo slovensko zemljo, je bil kot človek, politik in državnik vse prevelikih sposobnosti, da bi mogel zapasti kakršnekoli ozkogrudnemu nacionalizmu, bil je v pravem smislu besede internacionalist in komunist.

Tovariši in tovarišice, mesto, ki ga je zavzemal v vodstvu našega družbenega življenja ob tovarišu Titu in Kardelju, moramo ugotoviti danes leto dni po njegovi smrti, je ostalo prazno. Takih ljudi, kot je bil tovariš Kidrič, ne rodi vsaka doba in nima vsak narod. Kot je naša revolucija ogromen uspeh in izraz neusahljivih moči delovnega ljudstva naših narodov, tako so takšni posamezniki, kot je tovariš Kidrič, ljudje brez katerih bi te neusahljive sile delovnega ljudstva prišle mnogo težje do izraza. To so ljudje, ki jih navadno ne more nadomestiti posameznik in katerih izgubo lahko premaga samo enotna neusahljiva sila delovnega ljudstva. Skupno z borbo naših delovnih ljudi in s političnim vodstvom naših narodov ob Titu in Kardelju je tovariš Kidrič zasnoval zmogovito pot socialističnega razvoja nove Jugoslavije in doprinesel neprepletni delež socialističnemu gibanju današnjega sveta. Kot tak živi in bo živ z nami vsemi, z vsem našim delovnim ljudstvom in neizprosni borbi za socializem in lepo bodočnost.

Naj živi zmogovita borba naših narodov za socializem! Slava revolucionarnju komunistu Borisu Kidriču-Petru.

Govor Janeza Vipotnika ob grobu Borisa Kidriča na Trgu narodnih herojev

Leto dni je preteklo, odkar je smrt ugrabila jugoslovanskemu ljudstvu Borisa Kidriča. Njegov zlatno življenje se je pretiralo v slovensko bogo, potokolnega brez prednja za socialistični razvoj Jugoslavije, potem ko je v svojo dragoceno kri razdal v neprestani in ogorčeni bitki za boljše življenje delovnega človeka. Pekoča rana, ki je nastala ob njegovi smrti v naših srcih, se ne more zaceliti, bil je prevelik človek, da bi kdaj pozabili nanj. Če nam je v lanskih turbovni aprilskih dnevih zastal dih tisto strašno noč, če nam je presunila notranjost ostra bolečina ob njegovi izgubi, tedaj po letu dni mnogo doloceneje in jasneje občutimo, kako neprecenljivo mnogo nam je pomenil Boris Kidrič. Nešteto krat v tem letu smo se sklicevali nanj in na njegove besede, mi komunisti, ljudje iz proizvodnje, teoretični delavci, znanstveniki, delovni ljudje s širokih območij življenja, kakor je bila široka in vse obilnejša Kidričeva dejavnost. Njegove izredne ustvarjalne in organizacijske sposobnosti, kakor tudi železna energija in neverjetna operativnost, pomenijo visoko slo socialističnega izkušnje iz katerih nepretrgoma črna napotke naša vsakodnevna praksa pri političnem in gospodarskem delu. Zato se na tolikih konferencah in posvetovanjih navajajo Kidričeve besede in njegovi izrazi iz katerega prodorna in jasna misel pomočnica in vodnica v akciji, kakor njegov svetilnik borca, komunist, revolucionarja, ljudskega tribuna in zvestega tovariša podžigalca vseh slovenskih delavcev. Zato beseda in misel Borisa Kidriča in in ne bo umrla. Živi in ostala bo vedno živa dokler bo trajal boj za socializem, saj je sama dragoceni del tega boja. Njegovo telo počiva pod tem sarkofagom, toda njegova misel je živa in neumrtva, kakor je neumrtivo življenje.

Delovni ljudje Jugoslavije se globoko zavedajo, kako velik človek je bil Kidrič, zato je ljubezno do njega pravtako neomajna, kakor je bila neomajna tedaj, ko je s silovitostjo in izkušnje v vodstvu revolucije in borbe za socializem. In ta mirni, zeleni kotiček Ljubljane je priča ljubezni in predanosti njegovega spomina. Iščoči in iščeči občujalec to mesto, detevci, mladniki, partizanti, delovni ljudje iz mnogih kratev Jugoslavije, molčanja se njegovemu spominu dan za danem. In ko gledamo ta hladen kamen grobnice, kjer leži Kidrič, skupaj s svojimi najbližjimi in nekimi bolnimi tovariši, jim lebdi pred očmi njegova nadaoba in zveni v ušesih njegov božični glas. Ljubezno in spoštevano do velikega moža je tako vspešno, da nam govori prepričljivo zgori, kako občudovali in zavestno državljanov Jugoslavije je zasajen Kidričev lik in spomin nanj je živ in svež, kakor je neprestano živo in sveže cvetje na tem grobu.

Boris Kidrič počiva v središču našega mesta, počiva sredi Ljubljane, ki mu je zmerom bila zelo pri srcu. Čeprav je bil človek silnih dimenzij, ki so terjale kar najširše področje udeleževanja, je vendarle vedno našel čas za svojo drago Ljubljano, kadarkoli je bilo treba za njen razvoj nasveta in pomoči. Ljubljana je bila priča in dolgo osrednje mesto njegove življenjske borbe za blaginjo delovnega človeka. Tu se je pričel njegov izrazi boju njegova sta-revolucionarja. Ljubljani je bilo mesto njegovih prvih sporov s kapitalističnim redom, s sovražnim režimom stare Jugoslavije. Ljubljana je bila neprestano in po vojni tudi aktivno priča njegovemu delu, mladim, meštanskim, klerikalnim, filistritskim in laži narodnim tendencam gnile stare družbe, njegovega odločnega boja proti ozkemu za-

plutnistvu in klečepastvu in njegovim naporom pri formiranju široke delavske socialistične zavesti, ki je živo nasprotje ozkogrudne samozaljubljenosti sovjetskega nacionalizma. Ljubljana je bila priča njegovega trpljenja, odločnosti, vztrajnosti, njegovega preganjanja in zapovok. Ko se je razplamnela narodnoosvobodilna vojna in je Kidrič v njej sprejel odločilo nologo, je bila borbeno Ljubljana silno ponosna nanj, kakor na vso partizansko vojsko, in je tretjala zanj, kakor trepeta mati za svojega sina v vojni.

Ljubljana ga je z breznegim navdušenjem sprejela ob osvoboditvi kot prvega predsednika slovenske vlade. Prva je doživljala njegovo prodorno in revolucionarno upravljanje. Kidričeve ime je najtesneje povezano z razvojem na kateremkoli področju družbeno-političnega in gospodarskega življenja Slovenije. Ljubljana je skupno z vsemi ljudmi Jugoslavije z izvrženim strmeškim dlbom spremljala njegovo jugoslovansko gospodarstvenost, silovitost njegovega spopada z državno - kapitalističnimi tendencami, občudovala je njegovo domiselnost in iniciative v prigravitvi za nadaljnji razvoj socialističnega gospodarstva. In končno, naše mesto ga je sprejelo v svoja nedrja k zadnjemu počitku, ko ga je zavratna bojezen zlomila v njegovem vzponu in strla njegovo sree.

Tukaj leži heroj med heroji, politični komisar glavnega štaba narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije z tovariši s katerimi je skupaj začel osvobodilni boj. Ni mu bilo dano, da bi gledal uresničeno, kar je tako brez prednja pogasljal njegovo misel. Počastno njegov spomin, uresnitveno Kidričeve zamisli, da bomo vredni tega izrednega moža, ki ga lahko štelimo med največje, kar jih je rodilo iz svojega osrčja slovensko ljudstvo in njegovo življenje in delo bodi za zgled sedanjim in bodočim rodovom.

Večna slava velikemu revolucionarju, ustvarjalcu in komunistu Borisu Kidriču!

Žalne svečanosti po Sloveniji

Počastitev spomina Borisa Kidriča v Novi Gorici

Nova Gorica, 10. apr. Popoldne je bila v dvoranu kina »Sotča«
v Novi Gorici žalna svečanost ob obletnici smrti Borisa Kidriča. Govor o nemaljših zaslugah pokojnega Kidriča, ki je v neumornem revolucionarnem delu za dobro svojega naroda izgorel, je imel sekretar okrajnega komiteja ZKJ Martin Greif. V znak žalosti za velikim sinom delavskega ljudstva je bila proslava zaključena z enominutnim molkom. Zatem je izpred upravne zgradbe v Novi Gorici odpotovala v Ljubljano tričlanska delegacija zastopnikov okrajnega komiteja, da se udeležijo osrednje proslave v Ljubljani ter položijo venec na grobnico narodnih herojev, kjer počiva Boris Kidrič. Med člani te delegacije je tudi prvi primorski partizan in narodni heroj Anton Ferjančič-Zvonko iz Ajdovščine. -jp-

Končno so se sklenili, da bodo vzpostavili tesnejše stike z JLA in nudili več pomoči organizaciji Zveze borcev strelskih družinam in zlasti predvojaški vzgoji mladine. Nato so izvolili 13-članski upravni odbor, 3 člana za nadzorni odbor in 3 člana za odbor časti ter 5 delegatov za republiško skupščino.

Ob zaključku so počastili spomin Borisa Kidriča z enominutnim molkom. -jp-

Spominska svečanost v Tolminu

Tolmin, 10. aprila. Popoldne je bila v dvoranu novega tolminskega gledališča žalna svečanost ob obletnici smrti Borisa Kidriča. Sodeloval je mladinski pevski zbor Glasbene šole pod vodstvom prof. Makska Pirnika. O življenju velikega revolucionarja je govoril predsednik mestnega ljudskega odbora v Tolminu Franc Rutar. -nMS-

Žalne svečanosti v Novem mestu

V počastitev spomina pokojnega Borisa Kidriča ob prvi obletnici njegove prerane smrti v Novem mestu komemoracija. Žalna svečanost bo v ponedeljo, 11. t. m., dopoldne ob 10. uri na Glasbeno trgu. Poleg govora o liku pokojnega Borisa Kidriča bo igrala žalostinke vojaška godba, sodeloval pa bo tudi moški pevski zbor KD Dušan Jereb. Po svečanosti na trgu bo polaganje vencev pred spomenikom na Vrtiču. (r)

Tudi rezervni oficirji so počastili spomin Borisa Kidriča

Nova Gorica, 10. apr. Danes je bila v hotelu »Sabotina«
v Novi Gorici druga letna skupščina Združenja rezervnih oficirjev za gorški okraj, katere so se udeležili vsi v osnovnih organizacijah izvoljeni delegati kakor tudi predsednik pododborov. Sklenili so pritegniti v organizacijo še tiste tovariše, ki še niso vključeni, in tiste vojne obveznike, ki so na položaju oficirjev, a še niso prejeli oficirskih čin. Poskrbeli bodo, da bodo bodoča predavanja bolj kakovostna in da se bo izboljšalo tudi tehnično, finančno poslovanje, ki v marsikaterem pododboru ni povsem urejeno.

Italijanski vojak pribežal v našo državo

Beograd, 10. aprila. Včeraj je pobežnil iz Italije v našo državo Italijanski vojak Mario Romano. Ob prihodu na naše ozemlje je Mario Romano, ki je bil rojen 1. 1930 v Eugeli v Sardiniji, izjavil, da je pobežnil, ker je živel v zelo težavnih okoliščinah.

RAZGOVOR S SKUPINO ZVEZNIH POSLANCEV Anketa, ki bo mnogo koristila

Člani našega uredništva so imeli danes daljši razgovor s poslanci zvezne ljudske skupščine, člani odbora za socialno skrbstvo in zdravstvo pri zvezni skupščini Kemal Sejfulo, ing. Pavlom Zaverzem, Jaroslavom Turčkem in Spasjem Sarcom, ki so po Sloveniji zbirali mnenja in predloge o novem načrtu zakona o bolniškem zavarovanju. Ker je to vprašanje izredno pereče in zanimivo, so poslance naprosili, da se nam odgovorili na nekaj postavljениh vprašanj. Radevolje so se temu odzvali.

VPRAŠANJE: To je prva anketa zvezne ljudske skupščine pred sprejetjem zakona, zato bi nas zanimalo, če nam lahko iz svojih izkušenj, ki ste jih dobili v tej anketi, poveste, če je taka anketa ljudske skupščine in njenih odborov uspešna.

ODGOVOR: Ze iz zakona o volitvah in odpoklicu ljudskih poslancev se je videlo, da bo imela ljudska skupščina novosti v svojem delu. V glavnem je bilo mišljenje, da bo skupščina delala stalno ter preko svojih odborov, če bo potrebno tudi preko komisij. Ze v začetku dela odbora za socialno politiko in ljudsko zdravje se je pokazalo pri obravnavanju posameznih zakonskih načrtov, ki jih pripravljajo strokovnjaki — zakonodajalci, zlasti pri vprašanju socialnega zavarovanja in predvsem bolniškega zavarovanja mnogo delikatnih vprašanj, na katerih so zainteresirani vsi naši delovni ljudje. Zato je odbor prišel do zaključka, da je potreba iti na teren in se z delovnimi ljudmi dogovoriti. Sedaj mislijo o zakonskem načrtu. Kaj smo na terenu dobili potrdilo, da je takšen način dela neverjetno koristen. Ta anketa nam bo mnogo koristila.

Na eni strani smo kot poslanci spoznali fineste tega problema, na drugi strani pa smo videli, da ljudje pravilno razumejo ukrepe naše ljudske skupščine in organov oblasti za spremembo socialnega zavarovanja, ker je to prišlo v neskladnost z našim gospodarskim razvojem. V anketiranju smo se lahko razgovorjali s stotinami ljudmi v podjetjih; s predstavniki sindikalnih podružnic, zdravstvenih ustanov in posameznih družbenih organizacij; z republiški poslanci in drugimi, ki so v anketi sodelovali ter dajali dragocena mišljenja in napotke. Vsi smo enotni v tem, da je tak način dela našega odbora koristen, predvsem pa še, če gre za zakon, ki obravnava tako kočljiva vprašanja, ki zadevajo vsakega delovnega človeka. Ta zakon bo res sprejel na osnovi splošnega ljudskega dogovora.

Pri tem je tudi koristno, da so bili v ekipah poslanci iz raznih republik, kar je omogočilo, da so se poslanci iz drugih republik spoznali s specifičnim stanjem v posameznih republikah. Tako smo lahko poslanci, ki smo iz ostalih republik, spoznali posebnosti Slovenije in ko bomo v odboru ter skupščini obravnavali ta vprašanja, bom popolnoma razumel poslance iz Slovenije, ko bo govorili o njih. Zvezni poslanec postaja tako v resnici zvezni poslanec, ker se poveže s terenom po vsej Jugoslaviji.

V sklopu socialnega zavarovanja pa je problematika tako obširna, da nismo pristopili k reševanju teh problemov v celoti, temveč smo se najprej lotili vprašanja bolniškega zavarovanja, ker so ta vprašanja z materialnega stališča zelo važna in jih moramo dobro pripraviti. Na podlagi tega bomo lahko pripravljali tudi ostale zakone v sklopu socialnega zavarovanja. Rezultat vsega tega pa bo splošni zakon o socialnem zavarovanju — kodeks zakonov s področja socialnega zavarovanja.

VPRAŠANJE: Ali ste v anketi prišli do bistvenih sprememb do sedanjega načrta tega zakona in v čem so te? ODGOVOR: Anketirali smo dele, ki jih je izdelal izvršni svet. Te teze smo v več vodih razdelili med ljudi na terenu. Moram reči, da so bile teze na terenu sprejete z izrednim razumevanjem. Vsi ljudje, s katerimi smo se razgovorjali, v celoti sprejemajo te teze in jih odobravajo in to ne samo službeni socialnega zavarovanja in uprave ali vodstva sindikatov, temveč ljudje, neposredno iz proizvodnje.

VPRAŠANJE: Kakšne možnosti je skupina ugotovila za prostovoljno zavarovanje in kolikšno je zanimanje za to? ODGOVOR: Ljudje, ki so zainteresirani na prostovoljnem zavarovanju so z veseljem pozdravili odredbo bodočega zakona o bolniškem zavarovanju, ki daje možnosti za njihovo socialno zavarovanje. Precej ljudi je govorilo v prid tega, da je pravilno razširiti krog zavarovancev na obrtnike in druge svobodne poklice, kmete, zadružnike in spon, da bi bilo čim več ljudi zdravstveno zavarovanih. Pri tem so poudarjali, da je treba iti postopoma, upoštevaje zmogljivost zdravstvenih ustanov in zdravstvenega kadra. Treba bo začeti pri tistih, ki so organizirani v posameznih gospodarskih ali družbenih organizacijah in preko njih v nadaljni perspektivi razširiti krog zavarovancev.

Vsi vidijo potrebo po razširitvi, toda pri kmehit in obrtnikih se postavlja vprašanje, ali bodo lahko s svojim deležem zagotovili zadostna sredstva. Postavlja se vprašanje ali bo treba preko skupnosti, ali republike, občine, zadruga ali posameznega Zdruzjenja obrtnikov ustvarjati sredstva, ki bi skupno s prispevki prostovoljnih zavarovancev bila zadostna za učinkovito bolniško zavarovanje teh oseb.

Kar se tiče možnosti povečanja zavarovancev ima Slovenija večje možnosti n. pr. od Makedonije. Kapacitete so v Sloveniji relativno večje, četudi niso zadostne. Kljub temu je v Sloveniji možno razširiti krog zavarovancev. Kapacitete v zdravstvu so takšne, da ni bilo mogoče vključiti nove zavarovance. Na koncu so ljudski poslanci še naglasili, da s tem ko so oni končali s svojim delom, anketa o novem zakonu še ni zaključena. Vodila se bo še naprej in bi bilo prav, da bi ljudje še naprej zbirali konkretne predloge ter jih pošiljali odboru za socialno skrbstvo in zdravstvo pri zvezni ljudski skupščini. Saj temu so ti navdve koristni. Novi zakon bo stopil verjetno v veljavo šele junija, saj je s tem zvezano precej obširno delo, ker ne gre samo za zakon, temveč tudi za posamezne predpise, ki morajo iziti istočasno z njim. Ljudski poslanci so v razgovoru naglasili, da so povsod v Sloveniji najeteli na izredno gostoljubje ter zapuščajo našo republiko z najlepšimi vtisi. Potom našega lista se lepo zahvaljujemo vsem, ki so jim dali toliko koristnih pobud in predlogov.

Teze, kakršne je izdelal izvršni svet, so same sestavljene alternativno in so izzvale živahne razprave. Nikjer nismo našli, da bi osnovna linija, ki je postavljena v tezah, ne bila sprejeta z razumevanjem in odobravanjem.

Zivahne so bile razprave o vprašanjih, o katerih imamo sami različno mišljenje. Ljudje neposredno iz proizvodnje, n. pr. v Mariborski tekstilni tovarni, so poudarjali, da so že prej govorili o teh vprašanjih in ugo-

tavljali napake v dosedanjem sistemu socialnega zavarovanja. Zato so odobrvali ukrepe zveznega izvršnega sveta in ljudske skupščine za spremembo dosedanjega zakona, da bi bila sredstva, ki jih daje skupnost zavarovancem, pravičnejše razdeljena.

VPRAŠANJE: Za katera vprašanja novega zakonskega predloga je bilo največ zanimanja pri ljudih, ki ste jih anketirali? O katerih vprašanjih so bile razprave živahnejše? ODGOVOR: Najbolj živahne so bile razprave po vprašanjih, ki se tičejo instrumentov, s katerimi bomo izboljšali bolniško zavarovanje.

Sem spadajo tudi vprašanje materialne oskrbe, izdajanje zdravil in vprašanja, v katerih teze predvidevajo za tuberkulozno bolezen posebne dodatke. Sem spada tudi vprašanje potnih stroškov, ki so povišani od 100 na 400 din. V glavnem lahko rečemo, da so se ljudje najbolj zanimali za instrumente, ki bodo izboljšali stanje bolniškega zavarovanja.

Težko je reči, za katero vprašanje je bilo največje zanimanje. Zanimanje je bilo veliko za vsa vprašanja, ki jih postavljajajo teze.

VPRAŠANJE: Obiskali ste razne predele in kraje v Sloveniji (Ljubljano, Maribor, Jesenice, Kočevje). Ali ste našli na različna mnenja ljudi v posameznih predelih Slovenije v zvezi s tezami? Ali so se ta mnenja zelo razlikovala? ODGOVOR: V bistvu ne. Lahko rečemo, da so ponekod in vprašanja bolj obvladali in proučili. Po našem mnenju so bili s temi vprašanji najbolje seznanjeni v Mariboru, kjer so o njih razpravljali še pred anketo v podjetjih in na MLO ter tudi sprejeli stvarne predloge. To je važno, ker je Maribor mesto, ki ima relativno največ zavarovancev v državi.

VPRAŠANJE: Govorili ste s predstavniki socialnega zavarovanja, zdravstvenimi delavci, zdravniki, predstavniki delavskih svetov, sindikatov ter neposredno z delavci in kmeti - zadružniki. Od katerih ste dobili največ zdravih in koristnih pobud ter nasvetov v svoji anketi? ODGOVOR: Pravzaprav od vseh. Vsi so dajali koristne predloge in vsi so se na anketo odzvali. Zadovoljni smo z vsemi. Razumljivo pa je, da so se

Anketa skupina ljudskih poslancev v razgovoru s člani našega našega uredništva

Standardni izdelki in nepotrebno zapostavljanje Ob šoštanjskem posvetovanju

Šoštanj, 10. aprila. V Šoštanju so se danes sestali predstavniki konfekcijske in pletiljske industrije. Najprej so razpravljali o najbolj potrebni standardizaciji moškega perja, kar naj uredi zvezna uredba, ki je že pripravljena. Standardizacija pride v poštev predvsem v konfekciji, dotični pri pletenih ni potrebna, ker so izdelki po moči in zabehi potrošnikov.

Zelo živahna razprava se je razvila o vprašanju oskrbe z blagom in surovinami. Predstavniki podjetij so se nagmej priželevali, da tekstilne tovarne ne nudijo zadostnega asortimenta, kar nujno vodi do nezadovoljstva med samimi potrošniki. Prav tako ni mogoče dobiti tistih vrst sukanca, ki ga potrebujejo tovarne za svojo proizvodnjo. Zato bo nujna treba podvzeti na metodnih mesnih ukrepe, da tako stanje odpravijo. Prav tako je opaziti zapostavljanje notranjega trga pri nekaterih tekstilnih tovarnah, ki se izogovajajo na izvozu.

Začetek letošnjih del na gradbišču hidroelektrarne »Nikola Tesla«

Velik miting mladinskih delovnih brigad v Lokvarki bo jutri naznanil začetek letošnjih gradbenih del na gradbišču hidroelektrarne »Nikola Tesla«
v Vinodolu. Na svojem letošnjem kongresu je Ljudska mladina Hrvatske sprejela obveznost, da bo vgrajila v pregrado Lokvar-ka še 180.000 kub. metrov materiala.

Še je čas, da sodelujete pri natečaju prvomajskih nagradnih križank »SLOVENSKEGA POROČEVALCA« in dobite 4-sedežni osebni avto. Naročite se takoj na naš dnevnik in Vam bo uprava dostavila tudi odise prvih 4 križank.

Nad 60 dobitkov v skupni milijonski vrednosti bo izrebrano v mesecu maju.

Naročnike sprejemajo poverjeniki, podružnice in centralna uprava »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani, Kardeljeva 3.

Obsežne priprave za sprejem maršala Tita v Carigradu

Mesto z vso naglico okrašujejo — Program predsednikovega obiska v Turčiji

Carigrad, 10. aprila. Predsednik Tito se bo po svoji vrnitvi iz Ankare zadržal okoli tri dni v Carigradu. Priprave za njegov sprejem v tem velikem mestu turške republike so že v teku. Na trgu Taksim su ekipa delavcev že postavila nekaj vrst barvnih žarnic in velike reflektorje, s katerimi bodo osvetljevali sosednja poslopja. Prav na severni strani trga Taksim bodo prav tako postavljeni vodometi, ki jih bodo ponoči osvetljevali.

Tudi v drugih krajih širom Carigrada se z vso naglico pripravljajo na sprejem visokega jugoslovanskega gosta. Vsa večja križišča in državna poslopja bodo okrašena s turškimi in jugoslovanskimi zastavami. Velike džamije v mestu bodo razkošno osvetljene tako, da bo Carigrad v dneh bivanja predsednika Tita dobil zelo svečan izgled. Z azijske strani mesta bodo z velikimi reflektorji osvetljevali do pozno ponoči nebo nad Carigradom. Mnoge ladje v pristanišču in ladje, ki vozijo med Evropo in Azijo in vzdolž Bospora bodo okrašene z osvetljenimi girlandami, tako, da bo starodavno mesto na dveh kontinentih v času bivanja predsednika Tita dobilo čaroben izgled mesta iz vzhodnih bajk.

val v Ankara Palas. Kot smo že javili, se bo po 3-dnevnem bivanju v Ankari predsednik republike vrnil v Carigrad, kjer bo tudi bival 3 dni. V času bivanja v tem mestu — centru turškega gospodarskega in kulturnega življenja — bo predsednik republike stalnoval v palači Dalma Bahçe, rezidenca bivših turških sultanov.

Vse bivanje predsednika republike bodo filmale ekipe kinoperaterjev turške direkcije za tisk in radiodifuzije kot tudi ena ekipa jugoslovanskih »Filmskih Novosti«.

Prijateljski obisk predsednika republike Jugoslavije Josipa Broza-Tita Turčiji, kjer bo bival 7 dni kot gost predsednika turške republike gospodja Djelala Bayara, je povzročil veliko zanimanje jugoslovanske javnosti. Zaradi tega je večje število redakcij naših časopisov, radio postaj in agencij poslalo svoje posebne dopisnike, ki bodo našo javnost obveščali o tem obisku.

Jovanović pri Stefanopolosu

Atene, 10. aprila (Agencija Atene). Jugoslovanski veleposlanik v Atenah dr. Radoš Jovanović je obiskal danes grškega ministra za zunanje zadeve Stefanopolosa. Grški minister in jugoslovanski veleposlanik sta govorila o splošnem položaju in bližnjem obisku maršala Tita Grčiji.

Pred ostavko grške vlade?

Atene, 10. aprila (AFP). — Predsednik grške vlade maršal Papagos je zahteval od vseh ministrstev in državnih podsekretarjev, naj odstopijo, da bo lahko izvedel nekatere spremembe v vladi. Ta sklep je posledica nesporazuma med Papagosom in bivšim ministrom za koordinacijo Spirosom Markezinisom.

Carigrad, 10. apr. Celotni program obnove predsednika republike Tita v Turčiji se ni objavil, vendar pa so nekatere posebnosti že znane. Tako se ve, da bo »Galeb« prisel in se zadržal v carigradski luki v ponedeljek, 12. aprila zjutraj. »Vedeta«, ladja predsednika turške republike Adjar bo prepejala z Galeba predsednika republike Tita z njegovim spremstvom do železniške postaje Hajdar paša, odkoder bo potekal po krajevnem postanku nadaljeval s posebnim vlakom pot v Ankaru. Ob priliki sprejema predsednika republike v Carigradu je predviden detile sončnice turške vojske flote. Prav tako se je zvedelo, da so nekatere turške vojske ladje odpeljale naproti Galebu. Železniška postaja Hajdar paša bo okrašena s turškimi in jugoslovanskimi zastavami z velikimi transparenti za napis: »Dobrodošli v turški in srboslovanskem jeziku ter ljubljenski večerni.«

Doslej ni izdan noben uraden komunikat o tem, katere uradne turške osebnosti bodo počakale predsednika republike v Carigradu. Smatra se, da bodo pri-

sotni minister za zunanje zadeve gospod Fuad Köprülü, carigradski valija gospod Sahredü Kerim Gekaj, kakor tudi druge važne osebnosti.

V času bivanja v Ankari bo predsednik republike stalnoval v Džamli kiosku, medtem ko bo del njegovega spremstva stanov-

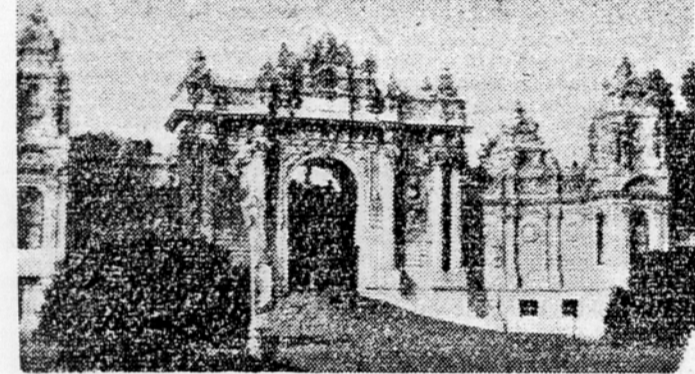
Prisrčno zanimanje v Ankari

Tudi Ankara je že svečano okrašena — Prisrčen odnos je presegel vsa pričakovanja — Komentarji ankarskih listov

Ankara, 10. apr. (Po telefonu) V razgovorih z različnimi ljudmi, s katerimi prihajamo v uradni ali neuradni stik, ima glavno predmeto obisk maršala Tita. Ljudi di zanima kako izgleda, ali bo prišel v uniformi ali v civilu, koliko časa se bo zadržal, o

čem se bo razgovarjal... V teh razgovorih je čutili prisrčnost in iskrenost. Ljudje nam pripovedujejo, kako cenijo predsednika Tita kot velikega in hrabrega državnika, ki je očuvaval neodvisnost svoje dežele, kako cenijo vse jugoslovanske narode, katere junaške lastnosti in tradicije so podobne onim turškega ljudstva. Ko govorimo o zavezništvu, poudarjajo ljudje iskrenost, ki se kaže na obeh straneh, in željo, da bi se ti odnosi krepili in razširili. To željo izražajo vsi, s katerimi smo govorili, pa naj bodo v državni upravi, delavci, poslovniki ljudje, inteligenti in drugi.

Ko smo odšli iz Jugoslavije, čeprav smo vedeli kakšna čustva goji turško ljudstvo do jugoslovanskih narodov, nismo verjeli, da bo zanimanje za našo deželo, a posebno za predsednika Tita še preseglo naša pričakovanja.

Vhod v palačo Dalma Bahçe, kjer bo stanoval maršal Tita v Carigradu

Trdni temelji gospodarskih stikov s Turčijo

Danes so v Beogradu podpisali protokol o blagovni izmenjavi med FLRJ in Turčijo — Izjavi g. Aksela in dr. Pavliča

Beograd, 10. aprila. V državnem sekretariatu za zunanje zadeve so danes podpisali protokol o blagovni izmenjavi med FLRJ in republiko Turčijo za dobo od 1. aprila 1954 do 31. marca 1955. Protokol, ki določa izmenjavo v vrednosti okrog 80 milijonov dolarjev na obeh straneh, sta podpisala za Jugoslavijo dr. Stane Pavlič, državni svetnik v sekretariatu za zunanje zadeve, za Turčijo pa g. Setter Iksele, pooblaščen minister v ministrstvu za zunanje zadeve republike Turčije.

Jugoslavija bo po novem sporazumu izvažala v Turčijo zlasti naslednje blago: les in lesne izdelke, tekstilno blago, cement, razne izdelke kovinske, predelovalne in elektroindustrije, kemikalije, polizdelke in končne proizvode iz barvnih kovin, drobno kovinsko blago, razne stroje, orodje itd. Uvažala pa bo iz Turčije bombaž, pšenico, manganovo rudo, staro železo, razne vrste oljnih semen itd. Uvažala bo tudi nekatere nove izdelke, ki jih doslej ni, kot na primer kromovo rudo, riž, južno sadje, naftalin itd.

Ob sklenitvi trgovskega sporazuma med Jugoslavijo in Turčijo je dal vodja turške gospodarske delegacije g. Setter Iksele izjavo, v kateri je med drugim dejal:

sedanjo zamenjavo te razgovora ter pogajanja v okviru balkanskega pakta, dosegli v prihojnih še večje sodelovanje. S tem smo hkrati skromno prispevali v trenutku, ko naš maršal Tita na krovu ladje »Galeb« plove v turške nacionalne vode, da bi obiskal prijateljski turški naroda.

Sestanek ANZUS

Pariz, 10. aprila. Kakor se je zvedelo iz pooblaščenih krogov, bo v Parizu pred ženevsko konferenco sestanek ministrov držav ANZUS pakta (Avstralija, Nova Zelandija, ZDA). Na tem sestanku bodo sklepali o ameriškem predlogu, da bi poslali Kitajski skupno deklaracijo in opozorilo, naj se ne vmešča v Indokitajsko vojno.

Ker dopisnik našega lista zaradi tehničnih ovir ni mogel pravočasno odgovoriti v Turčijo, naj je uredništvo »Politike« omogočilo, da o obisku predsednika republike objavljamo poročila posebnih dopisnikov tega lista.

OB ROBU DOGODKOV

Izdajalci

Prizivni proces proti italijanskim garibalducem v Florenci spremlja mnogo manj hrupa, kakor pred dvema leti, ko jim je sodilo sodišče v mestu Lucca. Priveditelji so se tudi tokrat potrudili, da bi propagandni aparat lahko izkoristil proces za protijugoslovansko kampanjo, saj je državni tožilec v svojem tridni trajajočem govoru neprestano dokazoval, da so bili obtoženci »v službi jugoslovanskega imperializma« in da so podpirali jugoslovanske zahteve po Trstu in drugih »italijanskih ozemljih« (pri tem je mislil predvsem na Beneško Slovenijo), dočim se je mnogo manj spuščal v razpravljanje o samem dejanju zaradi katerega so bili obtoženi — namreč napada na nacionalistično brigado Osoppo, ki je vzdrževala zveze z nacisti in fašisti.

Veliki škandal, ki so danes v ospredju italijanskega notranje političnega življenja so priveditelji nekoliko prekrizali račune. Zaradi obširnih poročil o teh škandalih časopisem ne ostaja dovolj prostora za proces v Florenci proti »izdajalcem domovine«. Poleg časopisov pa je priveditelj v mnogo večji meri pa gotovo obtoženci — razočaralo kominformovsko vodstvo, ki je obtožence popolnoma zapustilo. Že v začetku razprave sta namreč odstopila glavna zagovornika obtožencev člana vodstva KII Terraccini in Gallo, zagovorniki, ki so ju nadomestili, pa so svoje naloge lotili zelo površno.

Italijansko kominformovsko vodstvo se že nekaj let trudi, da bi pokopalo »neljubno preteklost«, ki je edina ovira njihovi sedanjim, izrazito iredentističnim politikam. Zato so pač raje izdali svoje najboljše ljudi, kakor pa da bi si z njihovo obrambo pokvarili sedanjí položaj v okviru italijanske iredentistične fronte.

Garibalducem so obtožili »izdajstva domovine« zato, ker so med vojno sodelovali z jugoslovanskimi partizani, medtem pa mnogi od tistih, ki so še po kapitulaciji Italije sodelovali z nacisti sede v italijanskem parlamentu in vladna krščansko demokratska stranka se prav nič ne sramuje sklepati z njimi volilne koalicije. Zato bi bilo res umestno postaviti vprašanje »kdo je izdajalec« ali sedanjí obtoženci, ali njihovi tožniki ali pa morda tudi tisti, ki se danes sramujejo svojega medvojnega sodelovanja z jugoslovanskimi partizani zato, ker hočejo biti bolj papeški od papeža — konkretno bolj iredentistični od samih fašistov.

Pred tednom dni je Leroy Gore, urednik in lastnik lista »Sank-Prairie Star«, ki izhaja v državi Wisconsin, začel akcijo za odpoklice senatorja Mc Carthyja iz senata. Za to mora v 60 dneh zbrati 403.804 podpisov. Republikanec Gore je v preteklih volitvah Mc Carthyja sicer podpiral, vendar pa pravi, da si je premislil, ko je Joe Mc Carthy napadel generala Zwickerja, ki je v Wisconsinu zelo priljubljen in ko je obtožil Steversona, da je komunist. Akcija Gorea je nalehala na izredno dober sprejem. V nekaj dneh je moral dobiti 6 ljudi, da so mu urjevali korespondenco in sicer 3 republikance in 3 demokrate. Več večjih republikanskih industrialec mu je že obljubilo svojo pomoč in iz vseh strani dobiva ponudbe za denarno pomoč, ki jo pa za sedaj odklanja. Kmetje se niso množično pristopili h gibanju, vendar pa prihajajo mnogi posamezniki po kopije peticije. Tudi sindikati in demokrati bodo, kot kaže, podprli njegovo akcijo. Ali bo Gore uspelo dobiti zdostno število podpisov je težko reči, vendar je značilno, da se je gibanje tako dobro začelo v državi, kjer je na zadnjih volitvah Mc Carthy dobil absolutno večino. Na sliki: Gore govori veliki množici volivcev. Na transparentu so besede »Joe mora giti« (Joe mora iti).

Nainovejši val potučevanja

Resolucija Osvobodilne fronte v Šklednju poziva v borbo proti prihodu kalije v slovenske kraje

Trst, 10. aprila (Tanjug). — Clani Osvobodilne fronte tržaškega predmestja Šklednja so svoj letni skupščini sprejeli resolucijo, v kateri poudarjajo, da se bodo vedno dosledno borili proti prihodu Italije v njihove kraje. Resolucija poziva k borbi za neodvisnost tržaškega gospodarstva, za razveljavljenje gospodarskih in finančnih sporazumov meo rimsko vlado in an-

gloameriško vojaško upravo iz 1948, ki so princeli pogubo tržaškega gospodarstva, ter za nacionalne pravice slovenskega prebivalstva. Clani Osvobodilne fronte iz Šklednja odločno protitirajo proti zločinem razlašanja slovenske zemlje, zlasti proti najnovjšim korakom uprave industrijskega pristanišča v Zavlju, in pozivajo prizadete k skupnemu nastopu za zaščito njihovih življenjskih koristi. Razlašanje slovenske zemlje je najnovejši val potučevanja, še bolj brezobziren kot je bil med fašizmom v teh krajih.

v vsem svetu, ki želi mir in varnost.

Tudi današnji ankarski listi pripisujejo velik pomen temu obisku ter objavljajo na prvih straneh razne informacije ilustrirane s fotografijami predsednika Tita in z opazljivimi naslovi. Skorve ves tisk objavlja izjavo predsednika maršala Tita, ki plove proti Turčiji. Tisk objavlja tudi poročilo o obisku in navaja, da se bo predsednik Tita izkazoval v ponedeljek 12. t. m. v Instanbulu, kjer mu pripravljajo svečan sprejem, ter isti dan nadaljeval potovanje v Ankaru, kjer bo ostal do 15. aprila, ko se bo vrnil v Instanbul. Na potovanju v Istanbul ga bo, kot se je zvedelo, spremljal osebno predsednik Bayer.

Kakšen pomen pripisujejo obisku predsednika Tita se vidi tudi iz naslednjega dejstva: Prav te dni je po vsej Turčiji predvlastna kampanja za nov parlament republike Turčije v največjem jeku. To je vsekakor za vso Turčijo dogodek izrednega pomena, tako, da je vse ostalo v senci volilne kampanje, razen dogodkov, ki jih je pobudilo solono zanimanje za obisk predsednika republike FLRJ v Turčiji. Vsi ostali svetovni dogodki, ki prav te dni niso nezanimivi, so sodeč po tukašnjem tisku in no informacijah iz krovov, ki so blizu vladi, v drugi vrsti.

Ljubomir Stojčev.

Dulles prispe danes v London

V terek odpotuje v Pariz — V Londonu pričakujejo, da se bodo vlade sporazumele

London, 10. apr. (Tanjug). Zastopnik Foreing Officeja je izjavil, da pričakujejo Johna Fosterja Dullesa jutri po 12. uri. Minister za zunanje zadeve Eden ga bo pozdravil na londonskem letališču. Formalni razgovori se bodo začeli po izjavi uradnega zastopnika v ponedeljek, Ves dan v ponedeljek se bodo v zunanjem ministrstvu posvetovali o položaju v Indokini. Pričakujejo, da se bo g. Dulles sešel tudi s predsednikom vlade Churchillom. V terek bo odpotoval na razgovore v Pariz, odtam pa v Washington, da bo obvestil predsednika Eisenhowerja o uspehih svojega poslanstva.

Kakor trdijo v Londonu, je glavni namen Dullesovega prihoda v Evropo, da bi dobil opredelogo ameriške vlade, naj bi se

čimveč držav pridružio združeni fronti proti komunistični napadalnosti v Jugovzhodni Aziji. V Londonu so prejeli uradno poročilo, da je Siam privolil na predlog ZDA.

ZDA. Velika Britanija in Francija se med drugim ne strinjajo tudi glede dneva, kdaj naj bi objavili skupno izjavo. Britanija in Francija menita, da predlagana opozorila Kitajski ne bi smeli biti pred ženevsko konferenco. Ne soglašajo tudi glede definicije kitajske agresije, glede vsebine in tona skupne deklaracije.

Kakor so izjavili danes v pooblaščenih britanskih krogih, pričakujejo, da bodo Dullesovi razgovori v Londonu in Parizu prinesli soglasje v stališčih treh velisil.

Strah pred ameriškim komunisti

Washington, 10. aprila (AFP). Ameriški ministri za pravosodje Herbert Brownell je opozoril večerj v televizijskem in radijskem prenosu na nevarnost, ki grozi od 25.000 članov komunistične partije v ZDA in predlagal pet zakonov za odvratitev te nevarnosti: 1. Zakon, ki bi dovoljeval razveljavitev tovarn, ki delujejo za narodno obrambo, da smejo v izrednih primerih odpustiti vse »sumljive osebe«; 2. zakon, ki bi odpravil katerega bi odstranili komuniste v vodilnih položajih v industrijskih podjetjih ali delavskih sindikatih; 3. zakon, ki bi preprečil sleparstvu, »ki je osamljen, in zastopnik komunistične ideje, sklicevati se na ameriško tistavo, po kateri nihče ni dolžan javno dejati izjav, ki bi pozneje lahko veljale kot zakon za obtožbo nred sodiščem; 4. zakon, ki bi dovoljeval, da se uporabijo za dokaze podatki dobljeni iz »neprijetnih aparatov«; 5. zakon, ki bi doletel v volnastva, in 5. zakon, ki bi doletel »smrtno kazen za volnastva« v dobi miru.

Atatürk - ustanovitelj sodobne Turčije

V starí hišici solunskega predmestja se je rodil Mustafa Kemal, ko je otomanski imperij že začel gniti. Ze v mladosti je občutil težave življenja in začel se je bjeovati proti krivicam. Po končanih vojaških solah je kritiziral absolutizem v Turčiji ter bil zaradi tega zaprt. Priključil se je leta 1908 mladoturškemu gibanju ter se udeleževal bojev proti Bolgarom, Angležem, Rusom in Arabcem.

Med prvo svetovno vojno so bile v bosporških vodah vkrane vojne ladje zavezničkov, a meseca maja 1919, ko so zmagovalci z vseh strani prodirali proti središču Turčije, je Mustafa Kemal z geslom »Združite se Turki za svobodo ali smrt« začel novo dobo v turški zgodovini z organizacijo nove turške vojske. Na kongresu v Sivasu je bil izvoljen za predsednika časne vlade, popolnoma neodvisne od sultana. S tem se je začel tudi boj med Kemalom in sultanom.

V začetku je bilo videti, da bo sultan zmagal, kajti začele so se tudi angleške represalije proti ankarskim upornikom, ki jih je organiziral Mustafa Kemal. Anatolija se je zvijala v strašnih mukah meščanske vojne. Sovražniki so napravili goreč obroč okoli Ankare in kazalo je, da je že vse izgubljeno. Mustafa Kemal pa je svoje bojovnike še vedno navduševal »zmagamo ali pa umrmo vse« in s svojo vojsko je premagal Francoze, razgnal Italijane, zavrnil Britance ter zadušil upore Kurdov in sultanovih privrženecov.

Ko je nova velika narodna skupščina izvolila Kemala za predsednika, je bila s tem zakonom zavrnjena tudi ševrska mirovna pogodba od 10. avgusta 1920, s katero je Turčija izgubila večino svojega azijskega ozemlja. Ta mirovna pogodba je bila pravzaprav smrtna obsodba Turčije. Kemalova vojska je premagala Grke in je bila potem navdušeno sprejeta v Izmiru. Ko se je potem pomikala proti Carigradu, so zavezniki sami sklenili zapustiti turško ozemlje. Tako je Kemal popolnoma

zmagal ter lahko diktiral mirne pogoje. Ni pa se dal zapeljati od zmagovalca ter je zahteval, naj bo Turčija v svojih nacionalnih mejah samoodvisna država.

Sjomenik Kemalu Atatürku v Izmiru, kjer se je končala zmagovalna osvobodilna vojna turškega naroda

Potem se je Mustafa Kemal znašel pred drugim še težjim bojem — pred bojem proti turškemu srednjemu veliku. Tudi to drugo razdobje turške revolucije je značilno in uspešno izvedel. Opirajoč se na ljudsko stranko in na vojsko, je izvedel smele revolucionarne reforme. Najprej je bila odpravljena monarhija. Izkoristil je nezadovoljstvo ljudstva proti sultanu, ki so ga Angleži povabili na londonsko konferenco, in predložil je, naj se sultansko dostojanstvo loči od mesta in dostojanstva kalifa. Dne 1. novembra 1922 je bil s sklepom velike narodne skupščine odpravljen sultanat in kmalu se je bilvi sultan Mohamed VI. s svojimi kovčegi, polnimi zlata in draguljev, že umaknil iz Turčije. Za predsednika republike je bil izvoljen Mustafa Kemal in prestolnica države je postala Ankara. Novembra 1923 je bil v Izmiru sprejet prvi državni praznik.

Naslednji udarec je bil naperjen proti kalifatu, ker so se okrog njega zbirali vsi notranji in zunanji nasprotniki mlade republike. Velika narodna skupščina je 3. marca 1923 sprejela Kemalov predlog zakona o izgonu kalife in vseh članov dinastije, o odpravi ministrstva za vero ter o preureditvi Turčije v svetno državo. Spremeniti pa je bilo treba tudi vso mentaliteto turškega naroda, da bi zavzel svoje mesto v naprednem svetu in njegovi kulturi.

Kemal je 24. avgusta 1925 nenadoma odpotoval iz Ankare in že istega dne zvečer se je v Kastamoniji pojavil pred ljudstvom s slamnikom na glavi ter ljudem razlagal, da sta fes in turban znamenji zaostalosti in nevednosti ter da ju je treba odpraviti. Takrat so zbrani ljudje pomehtali na tla svoje feše in turbane. To gibanje se je širilo iz mesta v mesto, še preden je narodna skupščina prepovedala nošo fesa.

Nekega dne meseca aprila 1923 pa je bilo nenavadno zborovanje v Carigradu v veliki dvorani bivšega sultanovega dvorca. Zbrani so bili politiki, kulturni in javni delavci, pred veliko šolsko tab-

lo pa je stal Mustafa Kemal ter zborovalcem razlagal prednosti latinice, ki ima samo 28 črk, medtem ko jih ima stara arabščina 612. Sam je na tabli napisal novo abecedo in s tem se je začelo ne samo novo zblizanje z zahodno kulturo, temveč tudi velika borba proti nepismenosti. V mestih in po vaseh so se začeli šolski tečaji in Mustafa Kemal se je osebno zanimal za njihovo delo in uspeh. Samo v prvih treh letih je nad 2 milijona ljudi naučilo nove abecede in s tem se je začel preobrat v turški književnosti.

S tem pa še ni bil konec velike Kemalove reformacije. Uveljavljena je bila nova republikaška ustava, ki je odpravila najrazličnejše verske organizacije, uveden je bil mednarodni koledar in sprejeti so bili razni zakoni kot temelji moderne turške države.

Mustafa Kemal Atatürk je izbojeval velike bitke, ni pa mogel, kakor se nihče na svetu, zmagati v boju z naravo, s mrtvi. V tej bitki je nadel 10. novembra 1938. Umakniti se je moral iz življenja, nesmrtna pa so ostala njegova dela. V. A.

Ob obletnici

JOSIP VIDMAR

Ce si preživel s človekom Kidričevega formata nemajhno število let, ostanee zvezan z njim za zmeraj. Sto in sto stvari in misli te spominjajo nanj sleherni dan in ti obuja čase in dogodke, ki so minili, in z njimi njegovo delo, njegovo podobo ali vsaj nekatere poteze njegovega izjemnega značaja. Tem pogostejši in bolj živi so ti spomini te dni, ko se nam bliža prva obletnica njegove tragične smrti. In kakor imamo ljudje navado, sem ravno zdaj sam pri sebi nekajkrat premislil in preživel trinajst let najinega poznanstva, tovarništva in prijateljstva, od prvega srečanja do poslednjega slovesa, nekaj tednov pred 11. aprilom lanskega leta. To je nekaj bežnih potez iz teh spominov, ki so mi dragi in važni, kot so pač spomini na tiste prijatelje, ki so bili usodni in odločilni za naše življenje.

Značilno zanj je bilo že najino prvo srečanje, ki je postalo tako usodno zame. Dasi sem ga na videz poznal že zdavnaj prej, ga srečaval še kot dijaka in dasi sem marsikaj že slišal o njem in o njegovem revolucionarnem delu, sem ga osebnostno spoznal šele leta 1940, ko me je s tovarišem Zihlerom nepriznanično obiskal na domu. Gosta sta me resnično iznenadila. Brez posebnega uvoda mi je tovariš Kidrič zastavil vprašanje: »Ali bi hotel sodelovati s partijo?« Odgovoril sem, da rade volje. Nato novo, značilno vprašanje: »Ali nama hočete povedati, zakaj ste pripravljeni sodelovati?« To vprašanje me je mahoma navdalo z nekim zadoščenjem in hkrati z neko vero, ne samo v tovariša, ki sta govorila z menoj, temveč tudi v stvar, ki sta jo predstavljala in ki očitno ni bila voljna sprejeti kakršnega koli sodelovanja. In čeprav se dotlej nisem ukvarjal s politiko in se z njo nisem hotel baviti, mi je misel na to sodelovanje nenadoma postala povsem naravna.

Kasneje sem imel dovolj priložnosti opazovati njegovo delo, njegovo neverjetno zmogljivost in energijo, njegove posebne sposobnosti, toda do prvega srečanja mi je ostalo živo v spominu zaradi neposrednosti in zanesljivosti priložnosti Kidričevega načina. Ta je bil v tem primeru omejen na eno osebo, toda gledal, ozavoval in poslušal sem Kidriča kasneje pri njegovem širšem političnem delu, zlasti sem pozorno poslušal njegove politične analize in prognoze, v katerih sem zmeraj znova moral ugotovljati isto neposredno k cilju stremeno voljo in zanesljivo pravilnost njegove misli, ki je ocenjevala položaj. Zmeraj me je osvajala s svojo jasnostjo in logiko in z nekim globokim razumevanjem političnih dejstev, ki sem ga občutil kot nekaj, kar je sorodno eksaktni znanosti, kar pa je vendarle več kot znanost, saj je delalo temu človeku in organizaciji, ki ji je služil, sposobnost ugotovljati razpoloženja širših množic, sposobnost voditi ta razpoloženja, jih preobraziti, ustvarjati nova, kakršna so za stvar potrebna. Skratka, nenadoma sem politiko spoznal in priznal kot živo, eksaktno, ustvarjalno delo. Zlasti njegovo politiko.

Pri njem je bila vsaka misel neugnana sila, ki je zahtevala realizacijo, in to tako in to onoloma. Odtod njegova neuhajajoča dejavnost in neizčrpna njegova energija, ki se ni umirila in ki se ni mogla umiriti, dokler ni bilo storjeno, kar je njegova misel zasnovala. Zgodnje tedne v letu 1941. ko se je Osvoobodilna fronta šele organizirala, je Kidrič stanoval pri meni. Lahko sem od blizu ozavoval njegovo delo, njegovo fantastično neumornost. Odhajal je rano in se navadno vračal ob policijski uri. Sleherni dan je teden za teden opravljal vrsto konferenc, razgovorov s skupinami in posamezniki na raznih koncih mesta. Prepešal je vsak dan Hlometer, zmeraj z mislijo na potrebno previdnost. Preraziskoval je, pridobil, velkokrat sam, vseh skupaj s predstavniki ostalih osnovnih skupin Fronte. Zvečer se je vračal upehan, prašen, notan in lačen, toda zmeraj živ, dobre volje, zgovoren in vpluden in zmeraj se pripravil pogovarjati se o kulturnih vprašanjih, ki so ga tedaj kakor zmeraj živo in globoko zanimala. Toda prvo me je bilo delo, delo brez misli nase, brez misli za osebne zadeve, ki kakor da jih sploh ne bi bil poznal. S takim neunenanim in požrtvovalnim delom pešice ljudi, zlasti na tovariša Kidriča, se je Fronta iz neznanega osnovnega jedra razrasla v edinstveno politično, kasneje

pa tudi vojaško silo. Pomisliti pa je treba pri tem, da Kidriču takrat še ni bilo niti trideset let.

Njegove brezbriznosti do samega sebe in do svoje usode nisem opazal samo pri tem delu, temveč tudi v veliko nevarnejši in bolj usodnih stvareh. Če je šlo za interese stvari, nevarnost sploh ni bila vprašanje zanj. Sel je

vanjo brez oklevanja; zmeraj je storil, kar je bilo potrebno, in to ne oziraje se na osebno varnost ali nevarnost. Pripomniti moram, da je bila ta trajna pripravljenost za vse, kar je bilo potrebno, nekakšna sama po sebi umevna lastnost vseh tovarišev komunistov, zlasti vseh vidnih funkcionarjev. In nobena stvar ni mogla bolj prepričevalno vplivati na njihovo okolico kakor ravno ta nadosebna pokorščina višjim interesom. In ta lastnost jim je dajala tudi moč, da so mogli sebi in drugim nalagati najnevarnejše in najodgovornejše posele, in to brez omahovanja. Tak je bil tudi Kidrič. Spominjam se ga, s kakšnim vedrim občutkom za važno nalogo, ki ga čaka, se je dan po odhodu tovariša Kardelja, se pravi dva dni po likvidaciji Natlačena, iz gozdov nad Soetrim odpravljal v Ljubljano tudi sam. Kako živahen in podjeten nas je zapuščal v Dolomiti, ko je odhajal čez zimsko pregrado na konferenco h gorenjskim političnim delavcem; kadar je bilo potrebno in kadar je bilo potrebno, ne oziraje se na vse drugo.

V naravnih, dasi za površni pogled nemara protislovni zvezi s to čudovito lastnostjo pravega komuniste, je bila Kidričeva pretresljiva tovariška in prijateljska zvestoba. Spominjam se zgodnjega jutra po našem razgovoru pri Faberjevem križu leta 1942 v italijanski ofenzivi na Rog Padli smo v močno italijansko zasedo v popolni temi. Presenetili so nas s peklenskim ognjem ali vsaj s pekleskim pokanjem in trusjem. Umaknili smo se v temi brez poznanja poti, pač instinktivno. Ob prvem, se prav rahlem svitu sem se nekako znašel in se odpravil v globino gozdov. Kmalu sem našel na Kidriča, ki sta ga spremljala dva partizana. Vračal se je proti zasedi. »Ali si kje videl Kristofa (tovariša Kardelja)?« je bilo njegovo prvo vprašanje. Nisem ga videl in ni ga bilo. Odpravil me je dalje, kjer se je glavina našega odreda znova zbrala. Sam pa je odšel proti italijanski položajem iskat tovariša Kristofa. Iskal ga je nekaj ur zama. Tako potrpežljivo ga nisem več videl v partizanih. Enako požrtvovalno zvestobo je imel do vseh spominjam se njegove trajne skrbi za varnost vseh članov Izvršnega odbora na naših premikih in njegove pozornosti do vsakega izmed nas, ki ga je kaj težilo. Zase ni poznal ne skrbi ne pozornosti. Poznal je samo stvar in dolžnosti.

Ta partizanska zgodba me je spomnila tudi na neko prav

posebno Kidričovo svojstvo čisto druge vrste, ki pa ni nič manj značilno za njegovo celotno osebnost. To je bil njegov čut za položaj, čut, o katerem je sam priznaval, da ni razumski, temveč popolnoma instinktiven. On je bil tisti v našem Glavnem štabu, ki je v začetku italijanske ofenzive na Rog predlagal, da se takoj umakemo čez Krko. Če bi

bil njegov predlog obveljal, bi bili to dovolj neprijetno ofenzivo prebili v zatiski in brez žrtev. On je bil tisti, ki nas je nekaj dni pred pričetkom zadnje italijanske ofenzive v Dolomiti odpeljal iz tega zagatnega trikotnika med tedanjim nemniško mejo, cesto in železnico proti Trstu ter Ljubljansko žično mejo, in sicer pet dni pred katastrofo, ki je doletela ta sektor v začetku aprila. In ko smo prve dni decembra istega leta odšli iz Jaica proti Livnu, kamor nas je napotil tedanji šef Vrhovnega štaba Arsa Jovanovič, čes da se skušamo preko Livna prebiti do morja in nato po otokih proti Sloveniji, je bil spet Kidrič vodja naše delegacije. V vagonu na poti v Bugojno se je nenadoma premislil, se vrnil z nami v Jaice in v Vrhovnem štabu s pomočjo tovariša Tita vendarle se našel za nas pot na Ključ in preko Bosanske krajine v Banjo in naprej proti Sloveniji. V času, ko bi bili mi prišli do Livna, so mesto že zasedli Nemci. — Mislim, da je tej Kidričevi občutljivosti za situacijo pripisati dejstvo, da je naša skupina tako srečno prebila vsa tri leta našega partizanjenja.

Ko mu je bilo trideset let, je bil Kidrič odgovoren za usodo slovenskega odpora, za usodo Slovenije. Zgodovina nam je v njem dala pravega moza za to nalogo. Neizmerno delaven, požrtvovalen, brezoseben, stvaren, popolnoma izredno inteligenten v političnem in splošnem smislu te besede, pri tem pa patriot, je bil z umom in srcem kos vsaki situaciji in vsaki spremembi razpoloženja v ljudstvu naše domovine. Prav tako pa tudi mednarodnim dogodkom, kakršni je bila na primer kapitulacija Italije ki jo je naša osvobodilna vojska tako sjašno izkoristila za svojo oborožitev in za likvidacijo čim večjega števila plavogradističnih in belogardističnih postojank. Delo v naši postojanki na Rogu je vrelo in kipel. Tu je bila zbrana politična oblast in politična dejavnost našega binja. Tisk, propaganda, organizacija oblasti, politično odločanje — vsemu je bil duša Kidrič, ki resnično ni poznal odihne ne mirovanja. Snoval in ustvarjal je nenehoma, zbran, pozoren na vse, pri tem pa prirodno razumen in razumljiv vsej svoji okolici.

Med tem ogromnim delom je spet in spet poiskal čas za pogovore o kulturi, o znanosti, o filozofiji, o umetnosti. To se je ponavljalo tudi kasneje, v Ljubljani in v Beogradu. Česa vsega se nisva dotaknila v teh pomenkih. Spominjam se nekaterih tem:

o umetniškem in znanstvenem navduhu in o razliki med njima, o tendenci v literaturi, o lepoti, o slikarstvu, o muziki, o posameznih naših pisateljih, poetih in umetnikih, zlasti o Prešernu, Cankarju, Zupančiču, Levstiku, o Prežih, o Jakopiču, o moderni muziki, o Van Gogh, o Tolstoju itd. itd. Njegovo srce je bilo pri kulturi, ki je bila sramežljivo prikrivana ljubezen njegovega življenja. Rad je tudi filozofiral in je pri tem mojstrsko uporabljal dialektično metodo. Bil je človek nepopustljive volje do jasnosti in bil je kljub zavesti o omejenosti našega spoznanja nasprotnik relativizma in sovražnik inteligentske malodušnosti v vsakem pomenu te besede. Pri vseh teh razgovorih je bil zmeraj pripravljen za dovtip in za duhovito pripombo. Nekoč je na primer poslušal recitacijo Prešernovega Ogrlarja. Na koncu je v zvezi z našo diskusijo o tendenci v umetnosti in o dirigrirani literaturi šalljivo odgovoril: »Prešeren me je poučil. Slavci naj pojo, kakor vedo in znajo. Kaline bomo učili.«

Takih domislic je bil zmeraj poln, znal jih je tudi s smehom prenesti, če so padle na njegov račun. Spoštoval je odkrito prepričanje in besedo in najbolj odvratna stvar mu je bilo klečepastvo. Nekoč sva se udeležila zborovanja v Metliki, na katerem naju je neki enodnevni aktivist pozdravil kot »naša genialna voditelja«. Kidričev kolelec je pri teh besedah nemilo pritisnil mojo roko in lične mišice so mu zaigrale. Skoz stisnjene zobe sem ujel samo besedico »tip«. Takoj je dal preiskati zgodovino tistega človeka. Pokazalo se je, da je vzdrževal zveze z ustaši in Nemci. Pri vsem tem Kidrič ni bil nikoli nepotreben skromen in tudi ni nikoli iskal cenene popularnosti. Pridobival in zmagoval je z resnico, ki jo je, če je bilo treba, povedal človeku popolnoma neprikrivo in tudi nepopustljivo. Tudi čutil si, da zna biti enako nepopustljiv tudi do samega sebe.

Njegov odnos do sebe in do svojega življenja je bil junaško delaven. Življenje je imelo zanj smisel samo kot delo za veliko stvar revolucije in preobrazbe sveta. Ni se rad posluševal velikih besed o tem, kakor imamo navado mi, piščiči ljudje. Govoril je samo o razredni revoluciji, toda popolnoma jasnemu nam je bil tako njen moralni pomen, kakor njen pomen za vse življenje sveta. To zavest je kdaj pa kdaj določno izrekel, a tudi če bi je ne bil, ti je bila jasna, s jo moral čutili ravno iz njegovega odnosa do sebe in do svoje usode. Ze na Rogu mi je večkrat določno ponovil, da ne bo preživel svojega štiridesetega leta. »In čemu naj bi ga«, je nekajkrat pripomnil, »dotlej bom za revolucijo opravil, kar bo treba, kaj naj bi podlež počel?« To ni bila ne poza, ne slabost, temveč njegov prirodni odnos do sebe in do stvari. In nemara se instinkt njegovega nenavadno senzibilnega bitja. Prav gotovo tudi nek tak čut, zakaj izrekel mi je to trditev večkrat in mislim, da ne samo meni.

Njegova napoved se je na žalost skoraj doslovno uresničila. Ne pa v tem, da bi bil do štiridesetega leta opravil vse, kar je imel storiti za stvar, za katero je živel. In prav ta zavest, da mora svojo nalogo zapustiti nedokončano, je bila poleg telesnih muk velika bolečina njegovih zadnjih dni. Fizično šel slab, je še sodeloval pri poslih za veliko preobrazbo našega življenja, še je konferiral z vodilnimi tovariši. In z zavestjo pravega revolucionarja je resnično junaško prenašal vse, kar je imel prenesti. In kljub vsem nepopisnim mukam, telesnim in duševnim, je ohranil svojo veličino do kraja. Obiskoval sem ga z razvojenim srcem, z bolečino sočutja in žalosti, pa tudi s čustvom občudovanja za njegovo moč, ki je nekdo ustvarjala velika dela, katero pa je rapolsed moral vso izžepavati za prenašanje strašnega deleža, ki mu je bil odmerjen. Ponavljam, nikdar ni iskal cenene popularnosti, njegov posmrtni triumf pa je pokazal in dokazal njegovo popularnost, ki je resničnejša in dragocenejša od vsake druge. Enodušna in spontana globoka žalost vseh delovnih ljudi v državi je priznanje, ki mu po tehotnosti ni enakega. Hvaležno žalovanje, ki je ored letom dni zajelo Jugoslavijo in vse njene narode, je pravična in dostojanstvena ocena tega edinstvenega, resničnega junaškega in visoko »Novškega« moza, ki je znal živeti samo za stvar, za revolucijo, za nastanek človeškega sveta in človeškega življenja.

KULTURNI RAZGLEDI

105 let dela celjskega gledališča

Razgovor našega sodavca z upravn. celjskega Mestnega gledališča Fedorjem Gradšnikom

Letos proslavlja celjsko Mestno gledališče in z njim mesto Celje ter njegovo zaledje sto peto obletnico dela. Stoletna zgodovina celjskega gledališkega udejstvovanja je povezana s trdo in neizprosno borbo naprednega slovenskega življenja za kulturne in narodnostne pravice nasproti tujcem, pa tudi domačim klerikalcem, ki jim je bila napredna tendenca Dramatskega društva večna spotika. Skoz pestro, bogato in stalno delovanje celjskega hrama boginje Talije se vleče tudi stalna težnja za ustanovitve poklicnega gledališča. Le-ta je bila uresničena takrat, ko so bili listi stoletne kronike borb in uspehov že polno popisani.

»Kakšno pot je prehodilo celjsko gledališče v sto letih?« je bilo prvo vprašanje, ki sem ga izrekel na obisku pri upravniku Mestnega gledališča Fedorju Gradšniku.

»Letos proslavljamo v Celju 105-letnico prve slovenske gledališke predstave. Pod vodstvom tiskarja J. Jeretina je bila 16. septembra 1849. leta v bivšem nemškem gledališču uprizorjena »Zupanova Miksa«. Za Jeretinom je začeto delo nadaljeval spletno slovenski jezik na celjski gimnaziji Josip Drobnič. Do nekega 1852. leta je Drobniču uspelo zbrati diletantsko skupino, ki se je Celjanom predstavila z mnogimi slovenskimi, pa tudi tujimi deli, ki jih je prevajal Drobnič sam. V naslednjem desetletju se je gledališko delo preselilo v čitalniške kroge. Celjska čitalnica, ki je bila ustanovljena 1862. leta, je že čez štiri leta zgradila Narodni dom. Ob tej priložnosti je bilo ustanovljeno tudi Celjsko pevsko društvo, ki je pod vodstvom svojega predsednika dr. Vladimira Ravniharja doslej najbolj poživilo življenje na odru. Dr. Ravnihar je bil hkrati tudi režiser in igralec, ter vedno najzaslužnejši delavec in propagator gledališke umetnosti. Za njim je temelj slovenskega gledališkega udejstvovanja v Celju močno utrdil Rafko Salmič. Na čelu amaterskega gledaliških igralcev je bil vse do 1918. leta Kmalu po ustanovitvi stare Jugoslavije je v Celje prišel znani gledališki delavec Milan Skrbinek. Pod okriljem takratnega Dramatskega društva je v sezoni 1919-1920 ustanovil v Celju prvo dramatsko šolo. M. Skrbinek je bil tudi prvi, ki se je zavezaval za ustanovitve poklicnega gledališča v Celju. Vendar nerazumevanje takratnih občinskih očetov, pa tudi zaradi proračunskih finančnih sredstev ni s to mislijo uspel niti Skrbinek, niti njegov naslednik Valo Bratina. Brezpodolna so ostala ta prizadevanja tudi v

letu 1923/24. ko so v Celje prišli člani Udruženja gledaliških igralcev, področja v Ljubljani Rado Zeleznič, Ivan Zornar, ter Vekoslav Janko. Po njihovem odhodu so znova zavezljivi amaterji—člani Dramatskega društva, med katerimi je bil najagilnejši Adolf Pfeifer.

Novo življenje je v letu 1933 v Celje prinesel absolvent Pisciortorjeve gledališke šole v Berlinu Milan Košič. Košič je v kratkem času uspelo zbrati v Celjskem studiu najvidnejše igralce-amaterje iz vseh kratkih gledaliških skupin v Celju. Člani Celjskega študija so pod Košičevim vodstvom uprizorili 8. in 9. julija 1933 prvo predstavo na prostem: Shakespeareov »Sen kresne noči«. Od 7. do 10. sept. istega leta pa Novačanovega »Herrn na Celjskega«. Dne 30. julija se je Košič od Celja poslovil; odšel je v Maribor. Za njegovo odhodnico je Celjski studio uprizoril v mestnem gledališču Albersgova drama »Konflikt«. Ta skupina amaterjev, ki jo je zbral Košič, je delovala tudi po njegovem odhodu ter pripravila v dnevi 17. in 18. nov. 1934. leta Ibsenove »Strahove«, 1. jan. 1935 pa Meškovo dramo »Pri Hrastovih«.

Uspešno delo Dramatskega društva so v 1936. letu prekinili klerikalni mestni očetje in sicer čim so dobili oblast v svoje roke. Dramatko društvo so razpustili. Od tega leta dalje pa vse do razsula stare države je Celje imelo le gostovanja. Med okupacijo jo slovenska beseda zamrla tudi na odru.

Po vojni smo že v prvih mesecih začeli delati s polno paro. Na pobudo mestnega odbora Ljudske prosvete, ki ga je vodil komunist Radovan Gobec, je bilo že poleti 1945 ustanovljeno Okrožno ljudsko gledališče v Celju. Prva leta svobode so bila polna živahnega dela tudi na našem polju. Pozneje smo našo skupino preimenovali v Ljudsko gledališče, ki ga je v 1949. letu vodil tri mesece tudi Valo Bratina, nato pa od 1. aprila 1949. leta jaz.

6. decembra 1950. leta je v našo celjsko gledališko kroniko zapisan z veliki črkami. Takrat je namreč izvršni odbor MLO izdal odločbo o ustanovitvi v poklicnega mestnega gledališča. Prve poklicne igralce smo dobili iz vrst amaterjev, ki pa so preje morali opraviti še poseben tečaj v Ljubljani. Ob ustanovitvi smo imeli 7 poklicnih igralcev, sedaj pa jih imamo že 14. Razen tega pa naš ansambel izpopolnjujejo še trije stalni režiserji ter dramaturg. Solidne temelje za naše delo pa smo lani dobili tudi s preurejenim, oziroma obnovljenim gledališčem. Za to stavbo, v kateri danes delamo, se

imamo zahvaliti uvidenosti mestnega ljudskega odbora. »To je kratek zgodovinski oris dela celjskega gledališča. Nedvomno pa so tudi večja gostovanja važni dogodki te dobe. Prosim, katera so bila najvažnejša gostovanja?«

Iz pogljava gostovanj je za nas nedvomno najvažnejši dan 14. dec. 1918. leta, ko se je po več letih zatijaja na celjskem odru znova oglasila domača beseda. Zanimivo je, da prve predstave po rojstvu stare države na slovenskem celjskem odru ni imelo slovensko gledališče, marveč člani hrvatskega gledališča iz Zagreba. Na slovenskih tleh so s srbskim delom B. Nušića: »Knez od Semberije« nastopili hrvatski umetniki letos pa smo doživeli prvo gostovanje »beogradskega Narodnega pozorišča«. Poleg gostovanj ljubljanske ter mariborske Drame in Opere smo lani na našem odru v okviru prvega festivala slovenskih gledališč videli ansamble vseh slovenskih poklicnih gledališč.

»In kako bote počastili 105. obletnico gledališkega dela v Celju?«

»Ta dogodek bomo proslavili 17. in 18. aprila. Prvi dan proslave bomo v avli našega gledališča odkrili spomenika Josipa Drobniča ter Rafka Salmiča. Oba spomenika je izdelal akademski kipar Ciril Cesar. Ta dan bomo odprli tudi gledališki muzej (v stavbi gledališča), v katerem bo razvidna pot gledališkega udejstvovanja v Celju. Poleg plakatov, knjig, fotografij, rokopisov, rekvizitov, trofej itd. bomo v muzeju zbrali tudi kartoteko vseh, ki so kdajkoli nastopili na celjskem odru. 17. aprila bo tudi slavnostna predstava »Matiček se ženi«. Naslednjega dne 18. aprila bo prva ponovitev dela, ki je bilo na celjskem odru uprizorjeno že pred 105 leti.«

»Koliko del je v dobrem stoletju uprizorilo celjsko gledališče?«

»Po nepopolnih podatkih je bilo v Celju uprizorjenih 457 del najrazličnejših avtorjev. Mislim, da ne pretiravam, če rečem, da so bila vsa ta dela približno 2000 krat na odru.«

Milan Božič

Pet let dela in uspehov celjskega komornega zbora

Letos poteka pet let, odkar je celjski Komorni zbor pod vodstvom prof. Egona Kuneja stopil na uspešno plodovito pot. V petih letih razni in izpopolnjevanja do zavidejše umetniške višine je imel Komorni zbor 30 samostojnih koncertov, nadalje je sodeloval na proslavi in med drugim tudi devetkrat v študiju, radia Ljubljana in Maribora. Na jubilejnim koncertu danes, v ponedeljek 12. aprila, se bo ob 10. uri predstavljal za stoletje.

Prešernovo gledališče v Kranju

Dve predstavi v režiji Dina Radojeviča: Lope de Vega — in zvezni razpisni španski poveljnik Ruden: Grlice glas.

Znali so očiki, da poskuša današnja gledališka kritika z ostrimi merili ocenjevati Slovensko narodno gledališče v Ljubljani, a za gledališča na tako imenovani podeželju išče prijetnejših meril. Prav nič mlakavno ni razlagati stvari, ki bi morale biti razumljive ocenjevalci Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, a za gledališča na tako imenovani podeželju išče prijetnejših meril. Prav nič mlakavno ni razlagati stvari, ki bi morale biti razumljive ocenjevalci Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, a za gledališča na tako imenovani podeželju išče prijetnejših meril. Prav nič mlakavno ni razlagati stvari, ki bi morale biti razumljive ocenjevalci Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, a za gledališča na tako imenovani podeželju išče prijetnejših meril.

matkov in ni poskušal postaviti baročne lepote, ki jo na vse strani razpisni španski poveljnik Ruden: Grlice glas.

Jerjeva je v veliki soli, ki jo je zanj predstavljala vloga Sally Matkovič. Ustvarila je iz njega za celotni igralški kolektiv v Prešernovem gledališču vrsto novih prijemov, ki se še niso zliči v eno samo celoto, a vendar predstavljajo izredno vredno delo. V petih letih nastopila je na 30 samostojnih koncertih, nadalje je sodelovala na proslavi in med drugim tudi devetkrat v študiju, radia Ljubljana in Maribora. Na jubilejnim koncertu danes, v ponedeljek 12. aprila, se bo ob 10. uri predstavljal za stoletje.

Tako je Prešernovo gledališče v Kranju ravnokar preoblevalo daljšo bolezen in se sedaj — ko se sezona nagiba že h koncu — spet dviga in diha po svoje. — Dina Radojevič je prišel režiser dveh predstav. Na oder kranjskega gledališča je postavil Ljubljani vohel, ki ga je napisal Lope de Vega. Bogata dramatična tvorba imentnega španskega dramatika je zelo primerna za gledališča take vrste, kot je Prešernovo, saj so igre mogočnega španskega pomenite v njegovih časih imela v današnjem našem danes pomani film. Lope de Vega ne zahteva od gledalca pretirane duševnega napora ali sodelovanja, temveč ga povleče v vrtnice odsega dopajanja in napetostni razplet in prijetni razplet. Tudi značaj njegovih oseb niso tako zamotan, da ih najpreprostejša pamet ne bi mogla kaj hitro odmotati in jim videti do dna. Lope de Vega je pač tipičen baročni umetnik in prav zato je tega zelo blizu preprosti ljudski duši.

Naj bo odnos do baročnega gledališča tak ali drugačen, kadojevičeva režija Ljubljavnega vohaja je bila na vsak način preveč prišča. A resnica je, da ne bi nikjer bolj kot v Kranju pionirsko delo v postavljanju španskega baroka odrodilo lepših sadov.

Na svoj način pa je Dina Radojevič krčil ledino s sodobnim delom ameriškega dramatskega pisca Johna van Drutna GRICE GLAS. Delo prav gotovo je pomembno odkritje v sodobni ameriški dramatik in je po svoji miselni strani celo zelo povprečno. Vendar pa odklije Van Drutno delo izredno prišten in domiseln dialog, ki v tej odskri nastoril ustvarja malkovna razpoloženja iz drobnic, kaj malo dramatičnih, zato pa toliko bolj prisrčnih dogodkov. Režiser se je potrudil, da bi ustvaril na odru intimiteto ameriškega življenja na meji med banalnostjo in vsakdanjo poezijo življenja. V tem smislu je to zelo uspešno upriličje pogovornega jezika. Morebiti je njegovo režijo, ki je imela v celjskem gledališču potpisil iz strahu pred teatralnostjo prevečkrat v blede monotono, tako da je lik Billa Pašega zgubil precej svoje ameriške razigranosti in je postajal preličen in brezkrven. Kilo Ma-

NA OBISKU V ZAVODU ZA TISKANJE DENARJA

Zgodba o novih stotakih

Pred dnevi smo brali, da bo prišel v promet nov bankovec 100 dinarjev. Dosedanji 100 dinarski bankovci so bili namreč tiskani na papirju dveh različnih vrst, poleg tega pa se je dogajalo, da so posamezniki, najsi bo iz radovednosti ali iz kakšnih drugih namenov odstranjevali iz 00 dinarskih bankovcev zaščitno vrstico, s čimer so postal bankovci neprimerni za promet.

nju, poenotenju bankovcev, če bi prišel v promet nov bankovec 100 dinarjev. Dosedanji 100 dinarski bankovci so bili namreč tiskani na papirju dveh različnih vrst, poleg tega pa se je dogajalo, da so posamezniki, najsi bo iz radovednosti ali iz kakšnih drugih namenov odstranjevali iz 00 dinarskih bankovcev zaščitno vrstico, s čimer so postal bankovci neprimerni za promet.

Čist papir, ki ima vrednost denarja

Prvi bankovec je bil star že skoraj sto let, ko je tudi Srbija uvedla papirnat denar. Šele leta 1855 so se pojavili prvi bankovci, ki so bili tiskani v Avstriji in pozneje v Franciji. Kakor povsod, tako je papirnat denar tudi v Srbiji naletel na odpor in šele po kakih 10 letih je dobil tudi ta denar amesdiansko pravico. Prve bankovce smo izdelali doma šele l. 1930. Na po-bojših Košutnjaka med drevoredi stoji zavod za tiskanje bankovcev. Če ne bi bilo prijavnice in stražarske hišice, ne bi zgradbe niti opazili, tako globoko je utonila med drevje in ostale zgradbe.

Prišli v zavod ni enostavno: telefonirati je treba na več krajev, izpolniti pole papirja z neštetimi rubrikami in opraviti vrsto formalnosti, predno se ti odpro vrata.

Taka strogost pa ne velja samo za obiskovalce, marveč vlada po vsej naši tovarni denarja. Konspiracija — bi bila najboljša oznaka za duha, ki vlada v teh prostorih. Ves ta sistem strogih ukrepov in podobnih tajnosti nam je pojasnil pomočnik direktorja tov. Cosič.

Razlogi za take ukrepe imajo čisto praktičen pomen. Kakor veste, izdelujemo sedaj nove stotinarske bankovce, ki naj zamenjajo dosedanje. To je končno naša stalna naloga, ker se bankovci trgajo in mečkajo in postajajo neuporabni. Vendar bi takale majhna radovednost in zaupno prišepetavanje, da se pripravljamo zamenjati denarja in da se tiska nov denar, lahko škodovala celotnemu gospodarstvu, normalnemu kroženju denarja ter blagovnemu prometu.

Da je res tako, smo se lahko hitro prepričali. Ko so beograjski kolportirji »Večernih novosti« vzklikali kakor po navadi senzacionalne naslove, da bi zbrali okrog sebe čim več kupcev, so našli ta dan za najprimernejše »Zamena novca«. Okrog njih so se zgrinjali mladočel Casopisi so bili hitro razprodani. Toda — bralet so bili pravilno obveščeni. V časopisu ni pisalo o zamenjavi denarja, marveč samo o unificira-

čnu, poenotenju bankovcev, če bi prišel v promet nov bankovec 100 dinarjev. Dosedanji 100 dinarski bankovci so bili namreč tiskani na papirju dveh različnih vrst, poleg tega pa se je dogajalo, da so posamezniki, najsi bo iz radovednosti ali iz kakšnih drugih namenov odstranjevali iz 00 dinarskih bankovcev zaščitno vrstico, s čimer so postal bankovci neprimerni za promet.

To pripovedovanje me je spomnilo na dogodek iz kovnice denarja. Pred vojno, ko so kovali srebrne kovance po 10, 20 in 50 dinarjev, je neka skupnica ljudi v kovnici zmanjševala težo pri vsakem komadu, tako da je lahko presežek spravila sebi v žep. Minilo je precej časa, da so jih odkrili.

Tudi tu bi lahko v nekaj sekundah stlačil milijone v žep. Zato pa je tudi tako strog red in disciplina. Pa ni odveč, kajti držijo se tiste srbske »Ko zna, sta se iz brda valja...«

Od risbe do bankovca — gledano z direktorjevega okna

Svoje radovednost nismo mogli dobiti na tih, kajti tu so bile nekatere tajnosti, o katerih se ni dalo dosti zvedeti. Skozi oddelke zavoda nas niso pustili, zato pa smo lahko s širokega okna direktorjeve pisarne celoten proces tiskanja bankovcev. Med tem pa nam je tov. Gosič razlagal. Imeli smo občutek, da smo na nekem šolskem predavanju, ki ga spremljamo po televiziji.

Risba je bila sprejeta na natečaju, na katerem so sodelovali naši znani umetniki, tako se je začela povest o nastanku novega 100 dinarskega bankovca.

Nato pa je šel proces po dveh poteh. V tovarni papirja v Raddečah so izdelali kvaliteten filigranski papir za tiskanje bankovcev, v zavodu za tiskanje denarja pa je pričel graver prenašati risbo na bakreno ploščo s črticami, tankimi kakor pajčevina. Ko je bil izdelan klise, pripravljene barve in vsa pripravljajna dela končana se je začela končna faza izdelave denarja: tiskanje novih stotakov oziroma stotak, kakor jim pravijo v zavodu.

Sedaj so nastopili strojniki. Z okna smo jih lahko videli,

kako se sučejo okoli štirih strojev, ki so razvrščeni v veliki dvorani v ravnal vrsti.

Vse priprave na strojih trajajo tu veliko dlje kakor v navadnih tiskarnah. Kar opravijo drugod v nekaj urah, rabijo v tem zavodu tudi do 20 dni, predno stroj steče. Nato pa se tiska dan za dnem, dokler ni serija gotova.

Na vrsti je knjigovodnica, zlaganje, štetje, pakiranje...

Prvega v mesecu bodo zaščitni novi stotaki v naših rokah. Imeli bodo še svež duh tiskarske barve. Pohiteli bomo z njimi v trgovine, gledališča, kavarne. Prvič se bodo prelomili v naših denarnicah...

Toda povest o zavodu še ni končana

Skozi okna smo opazovali tudi montiranje novega stroja. V hodnikih leži še sto in sto delov. Kmalu se bo dosedanjim štirim strojem pridružil še peti. »Zadnja novost tehnikarje, nam je ponosno izjavil tov. Cosič. »Toda bomo po kvaliteti med prvimi deželami na svetu. Prihodnje bankovce bomo že tiskali na tem stroju in dosegli kvaliteto bankovcev, kakor jo imajo drugod po svetu.«

Da to ni samo golo upanje, nam dokazuje priznanje, ki ga je dobil ta zavod na filatelističnih razstavih v Ljubljani. Dobili je namreč pohvalo za kvaliteto izdelave znamk, kajti zavod tiska poleg denarja tudi druge vrednostne papirje, poš. znamke, koleke...

Za ličnost novega stotaka so poskrbeli naši umetniki, gravirji, tiskarji in sploh ves kolektiv zavoda. Od nas pa je odvisno, kako bomo ravnali z njimi, kako jih bomo čuvali. Naše gospodarstvo trpi veliko škodo zaradi brezvestnega ravnanja z denarjem, saj porabimo letno več deset milijonov dinarjev za tiskanje novega denarja, ki naj zamenja v prometu neuporabnega. Carovnije, pri katerih so vlekli niti iz bankovcev niso bile nikake čarovnije, povzročile pa so pred meseci mnogo nereda in izgube zaradi obrezvrednotenja bankovcev.

I. S.

IZ STARE LOKE

Socialistična zveza v Škofji Loki je na eni izmed svojih zadnjih stikih sklenila navezati tesnejše stike s slepimi v Domu slepih v Stari Loki. Tako so se zbrali vseh slepih v dvorani doma in z veseljem pričakovali naslednji obisk. Predsednik mestnega občinskega odbora Socialistične zveze Milan Cirk jim je v pozdravnem nagovoru pojasnil želje Socialistične zveze za tesnejše sodelovanje, nato pa se je razvila zelo živahna razprava. Slepi so postavljali razna vprašanja, na katera jim je tovariš Cirk odgovarjal. Mlajši med slepimi si žele taborjenja, starejši pa skupnih izletov v prosto naravo. Zanimali so se tudi za razvoj naše industrije, za nove tovarne in objekte, hidrocentrale in drugo. D. G.

Z OBISKA V PREKMURJU

SVET OB MURI SE DRAMI

Je Pariz bliže kot Murska Sobota? — Najčeste razvedrilo — ciganska godba — Vlaga že v IV. kategoriji

Dolge ure sem že na poti. Vožnje noče biti konec. Kolesa enakomerno drdajo svojo pesem: samo naprej, naprej. Lokomotiva počasi sopiha po pokrajini: bo že, bo že. A konca vožnje noče biti. Toda dragi bralec, ki me namravš spremljati na moji poti, nikar ne misli, da se peljeva na konec sveta. Ne, le v Prekmurje, tja na skrajni severovzhod naše domovine sva namenjena.

Zgodaj jutraj sem se že vesedel na vlak v naši prestolnici Ljubljani in če bi šlo vse po sreči, bom v prvem mraku v prestolnici Prekmurja — Murski Soboti. Ves dan vožnje, in to šele tedaj, če se mi nasmehe sreča, da ujame vse zveze! Povem vam, da me po tej poti nihče ne bo spravil več v zadrego s vprašanjem: kako daleč je Pariz. Odgovor sem zvedel od znanca v Prekmurju, ki mu je prijatelj nedavno pisal iz samega Pariza: Prej sem prišel iz Postojne v Pariz, kot pa pridem navadno iz Postojne v Mursko Sobotu. Torej Pariz je nekoliko bliže Ljubljani kot Murska Sobota. Smešno, kaj ne, a resno, presneto resno. To so mi zatrjevali Prekmurci in tudi že drugi, ki imajo večkrat opravka tam doli in so to dolgo vožnjo že večkrat občutili na lastni koži.

Zato sem tudi razumel Prekmurce, ki se z vsami silami potegujejo za uvedbo motornega vlaka na progi Murska Sobota —Radenci—Pragersko. To bi jih hitro zvezal z glavno progjo proti Ljubljani. Mnogo upov polagajo tudi v načrt nove proge Maribor—Lendava, ki bi te odmaknjene kraje bolj približala s svetom.

V prestolnici Prekmurja

Kako si človek oddahne, ko sliši odreslini sprevednikov klic: »Murska Sobota! Pretegnem od dolge vožnje odrevenele noge in stopim v noč po prašnih cestah prestolnice našega Prekmurja. Poskočni zvoki črdaša me zvabijo v kavarno hola »Central«. Sentimentalna ciganska glasba mi prežene vse slabe spomine na dolgo vožnjo. V kavarni je veselo. Par se vrtiljo ob melodijah, ki jih iz vsilili čara prikupni kapelnik Geza. Sobota je in kdor si v Murski Soboti želi zabave, jo najde le ob godbi v tej kavarni.

Tudi malo kulture so deležni Sobotani. Mesto premore namreč tudi kino in tam sem drugi dan že gledal »Cyrano de Bergerac«, dober teden kasneje so ga začeli vrtili šele v Ljubljani. Veliki lepaki so me tudi opozorili, da prireja sobotško kulturno — umetniško društvo opero »Hmeljska princesa«. Zvedel pa sem, da tu in tam prireja

v mestu še kakšno igro in še več bi jih, če bi imel za to primerno dvorano. Sedaj imajo namreč vse prireditve le v dvorani, ki obenem služi za telovadnico. Zato je ob vseh igrah prava borba s »Partizanoma« za dvorano. Ni čudno, da Sobotani že težko čakajo novi kulturni dom. Tovariši na mestni občini so mi zaupali, da imajo za dom nekaj denarja že zbranege.

V teh nekaj vrsticah sem vam naštel vse kulturno in zabavno življenje Murske Sobotne. »Toda dolg čas, dolg čas je v Murski Soboti, so mi potožili kulturni in prosvetni delavci, ki sem jih že prvi večer srečal v kavarni ob ciganski godbi, na edinem kraju v Murski Soboti, kjer se lahko človek malo sprosti po delu.

»Včasih pa je bilo silno živahno kulturno življenje v našem mestu. Pri nas je gostovalo večkrat celo gledališče iz Ljubljane, obiskali so nas književniki. A sedaj smo te stike kar zanamerali.«

A kdo je kriv?

»Precej tudi sam, saj pri nas doslej ni nihče za to skrbel. A tudi če smo se kdaj kaj zanimali, se nismo mogli pogovoriti z gledališči iz Maribora ali Ljubljane. Veste po sredi je denar, velikanski stroški. Gledališča gledajo samo na denar (kar jih človek tudi razume), mi Prekmurci, željni kulturnih užžtkov pa smo zanje prikrajšani. In prav v tem času veliko odrganost od slovenskega kulturnega središča — Ljubljane.

Tako so mi dolgo tožili prekmurški prosvetni delavci in povsem vam odkrito, večkrat sem jim prikimal.

Lep napredek zadnjih let

Ze dolgo nisem bil v Murski Soboti, zato me je ob ponovnem srečanju presenetila. Res, lep napredek je v zadnjih letih napravilo mesto. Posebno skrbno urejene trgovine padejo prisilecu naprej v oči. Nadeje so si kar velemestem izgled. In koliko novih hiš je zraslo v mestu v zadnjih letih! Poleg novih stanovanjskih blokov se rdečijo po vsej Soboti stirehe novozgrajenih ličnih stanovanjskih hišic in vil. Pred vojno, leta 1938 je bilo v mestu 566 hiš, danes jih je že nad 800. Samo lani so zgradili približevali Murske Sobotne 61 stanovanjskih hiš, letos pa so jih začeli graditi še 10. Vse to sem zvedel na mestni občini, ko so mi obenem tožili o hudi stanovanjski stiski, ki tudi v Murski Soboti ne da občinskim očetom mirnega počitka. Saj celo pravijo, da je stanovanjska stiska pri njih še hujša kot v Ljubljani ali Mariboru. Stopenj deset prošenj za stanovanja leži

na mestni občini, 185 stanovanj pa bi morali nujno zamenjati, ker so go vlačnih kleteh in gospodarskih poslopih. Nekatera stanovanja so že taka, da jih sedaj ob popisu stanovanj sploh ne morejo kategorizirati. Vlaga namreč silno nagaja Murski Soboti. Zato so pri njih že v četrti stanovanjski kategoriji odobrili vlago.

Ljudski odbor mestne občine namerava letos vsaj malo omiliti to grozno stanovanjsko stisko z gradnjo večjega stanovanjskega bloka. Načrtje in 15 milij-

dnevno. Ob pravem času, ko bo največ mleka, nas bo rešila nova tovarna. 30.000 litrov mleka dnevno bomo v njej predelali v najrazličnejše vrste kakovostnega sira, v maslo in v mleko v prahu. Okrog 30.000 krav pride na novo tovarno mleka, in če da vsaka le en liter, bo mleka dovolj. Z razvojem živilnoredje v naši pokrajini pa bo tovarna v nekaj letih že postala prenamajna.

Ob malem gozdičku, sredi prostranega polja pri Rakičanu, je še ena, velika stavba, ki bo

Jonov iz lastne, mestne blagajne, že imajo. Toda hoteli bi še nekaj kredita, da bi lahko začeli. Vsi tovariši s katerimi sem govoril o stanovanjskem vprašanju v Murski Soboti so me prosili: »Dajte, dajte, napišite tako, da bi dobili posojilo za naš blok!«

Tudi za novo kinodvorano, ki bo res lahko v ponos Murski Soboti upajo, da jo bodo v glavnem že letos dogradili. Omeniti moramo tudi še novozgrajeni gasilski dom, ki je menda največji v Sloveniji. Glejte no, skoraj bi pozabili, veliko pridobitev Murske Sobotne in vsega Prekmurja — novo moderno tiskarno. Prvega maja bo že začela obratovati. V njej so najmodernejši tiskarski stroji in nov črkovni material iz Nemelje.

Od mlečne tovarne do nove bolnišnice

Pot me je privedla tudi do velike bele stavbe nasproti železniške postaje v Soboti, kjer se končujejo montažo velikih kotlov in drugih modernih strojev. To je tovarna za predelavo mleka, ki bo opremljena z najmodernejšimi stroji UNICEF. Začela bo obratovati letos v juliju. Koliko bo pomenila za Prekmurje, pa sem razbral iz razgovora z ravnateljem »Mlekozaprmeta« v Murski Soboti, tov. Bratcem, ki sem ga našel v starih tesnih prostorih, kjer lahko zdaj predelujejo mleko le v maslo in sir.

»Ce bi v tej stari bajti delali še naprej, bi dobra polovica mleka ostala pri kmetih neotkupljena. Opustiti bi moral še več zbiralnice mleka, predvsem v lendavskem koncu. Sedaj ga odkupimo 12.000 litrov

»Ce bi v tej stari bajti delali še naprej, bi dobra polovica mleka ostala pri kmetih neotkupljena. Opustiti bi moral še več zbiralnice mleka, predvsem v lendavskem koncu. Sedaj ga odkupimo 12.000 litrov

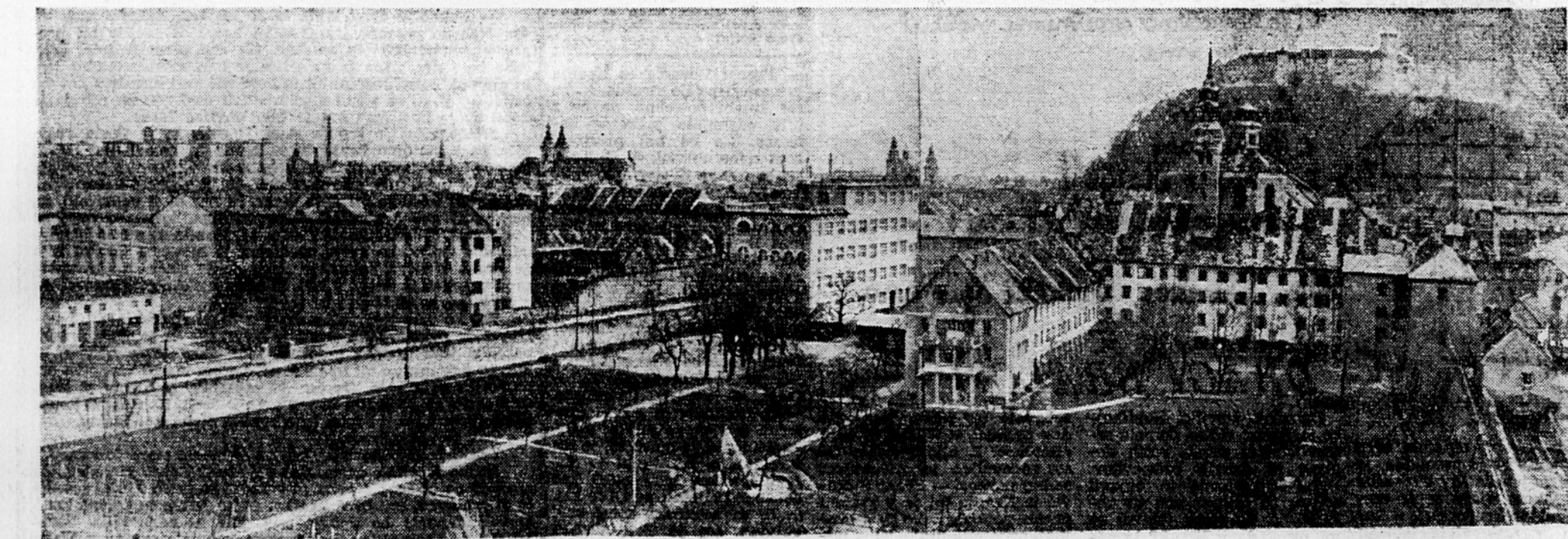
Kdo je odgovoren?

Nekateri topi ukrepi, ki jih v zadnjem času uvaja Narodna banka, so vzbudili pri večini delovnih kolektivov precejšnje vznemirjenje. Pri obravnavanju dodatnih kreditov Narodna banka ne upošteva dejanskih potreb in situacije podjetij ter se v glavnem drži neke interne okrožnice, ki pa je bistveno nasprotna zvezi uredbi o kreditih. Če bo matematično in tehnokratsko stališče Narodne banke pri odobranju kreditov ostalo v veljavi še naprej, potem bodo morala zmanjšati proizvodnjo tudi tista podjetja, ki so lani ravno v tem pogledu storila velik korak naprej. Stališče Narodne banke glede odobranja kreditov že kaže negativne posledice na razvoj podjetij. Svet za gospodarstvo pri MLO v Celju je zaradi tega izjavil, da ne sprejme nobene odgovornosti za morebitno nastalo gospodarsko škodo. Stališče Narodne banke je v tem pogledu toliko bolj nerazumljivo, ker zvezna uredba določa, da se krediti za obratna sredstva lahko dajejo dodatno natečajev takrat, če ljudski odbori prevzemajo jamstva za podjetja. Narodna banka pa je ta določila spreminila tako, da dodeljuje dodatne kredite le v kvotah, ki ne presegajo 20 odstotkov proračunskih sredstev MLO. Ta ukrep Narodne banke je v nasprotju z uredbo, ki ne predvideva nikakega odstotnega razmerja med odobrenim kreditom ter višino proračunskih sredstev ljudskega odbora.

Takšno izvajanje uredbe o dodatnih kreditih s strani Narodne banke je močno prizadelo največji delovni kolektiv v Celju Tovarno emailirane posode, ki je eden najpomembnejših izvoznikov in zato ustvarjalec deviznih sredstev. Podobno je tudi pri Tovarni organskih barvil, ki zaradi nezadostnih kreditov ne bo mogla začeti s proizvodnjo barve (tobotton), ki smo jo doslej le uvažali. Zaradi takšnega dela Narodne banke so prizadeti še Tehnometal, Avtobusno podjetje, Prevozništvo, Zlatarna, Manufaktura itd.

Poleg tega sta zlasti mehanična tkalnica »Metka« ter Tovarna emailirane posode močno prizadeti še zaradi dva do trimesečnega zavlačevanja povračila razlik za izvoženo blago. Narodna banka zaradi tega zavlačevanja, oziroma zamude, ki bremenijo podjetja, ne plačuje nobenih obresti. Nasprotno pa morajo podjetja plačevati na breme plačilnega sklada kazenske obresti za neodvedene družbene prispevke. To stanje zahteva takojšnjo rešitev!

V teh nenavadnih odnosih Narodne banke do kolektivov zavzema »častno mesto tudi celjska podružnica, oziroma nekateri izmed njenih uslužbencev. Nenavadno namreč izpveni izjava: »Namstvena izjava MLO za nas ne pomeni ničesar. To je le krpja papirja in je prav vseeno, kam se predsednik podpisuje!« Zdi se, da temu koncu komentar ni potreben! M. B.

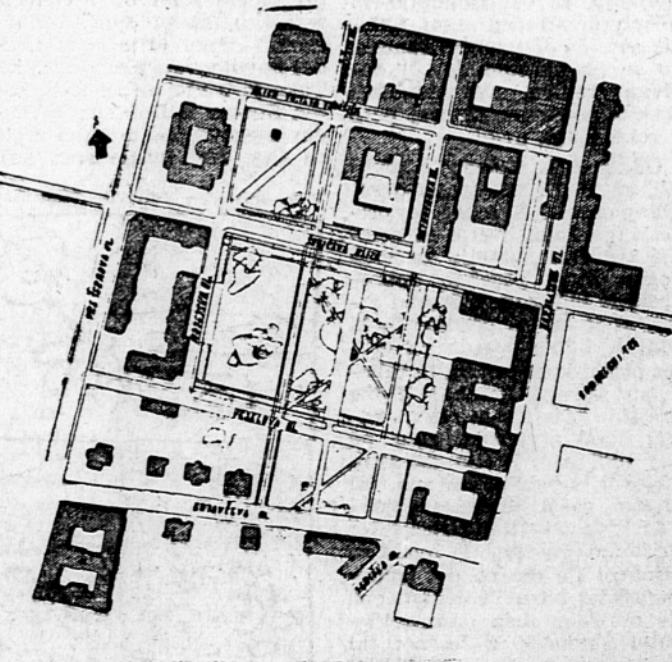

Z gradnjo nove palače za poslopiem Centralnega komiteja ZKS ob Subičevi ulici, v kateri bo imela svoje prostore Ljudska skupščina LRS, se dograjuje eden najdragocenejših predelov ljubljanskega središča. Dragocen predvsem zaradi kvaliteta odnosov med zeleno — nezazidano površino in stavbami. V tem predelu stoji skoraj vse važnejše upravne in kulturne zgradbe Ljubljane. Dve največji nezazidani površini, Trg revolucije (bivši Kongresni trg) in bivši vinski vrt, pa tvorita zeleno vez med Gradom in Rožnikom. To vez je treba ne samo očistiti, temveč tudi najskrbneje obdelati in negovati. Trg revolucije je kot prostor v glavnem že odreden, tako po funkciji kot po obliki — predvsem po svojem tlorisu (ploščad — nasad). Sedaj je treba točno odrediti še pomen in vlogo bivšemu nuskemu vrtu in ga temu primerno oblikovati.

Mnogo je bilo že predlogov, za kaj naj bi se ta vrt uporabil in od stavbišča do telovadnice. Po večini so bili vsi predlogi preveč ekskluzivni. Eno je jasno: vrt je treba odpreti, biti pa mora last vseh. Kot ambijent naj bi imel analogen pomen oziroma značaj, kot ga ima n. pr. galerija, muzej, gledališče. Ker je torej ta vrt del zelenega pasu med Gradom in Rožnikom, ga uredimo kot vzoren miniaturni naravni park s skupinami lepih dreves in grmljca, zelenicami, večjo vodno površino s fontanami (tu bi imel tudi primerno mesto stari vodnjak, ki so ga odkopali na tem vrtu) ter drugimi plastikami. Dostop v ta ambijent pa bo moral rešiti in utemeljiti urbanistični načrt, ki bo zajel vse področje med Prešernovo in Erjavčevovo ulico. Trgovo revolucije, Kardeljevo ter ulice Toneta Tomšiča. Treba bo odrediti nove poti in prostore za pešce in vozila, dohode in dovoze k zgradbam, skratka, rešiti bo treba vprašanje prometne ureditve. Predvideva se na pr. podaljšanje Zupančičeve ulice preko nunskega vrta. Morda bi

prisel v poštev tudi podaljšek Beethovnovе ulice? S perforacijami zidu, mogoče v obliki portalov ali stebrišč, z delnimi prekinitvami ali s porušitvijo vsega zidu, pa se bodo odprli novi pogledi in pojavile nove siluete. Urediti to treba med drugim predvsem fronto za nunsko cerkvi v in šolami, bodisi z zasadiitvijo skupin dreves, morda tudi z nizko arhitekturo. Poslopija muzeja, opere ter Centralnega komiteja ZKS dajejo mero Trgu herojev, ki ga dopolnjujeta še dve plastik: grobnica herojev v skupini dreves ter Valvazorjev spomenik in je paravan na južni strani trga v primerini objeki delno utemeljen. Južni del nunskega zidu pa je postavljen na severnem delu obzidja rimske Emone, ki bi ga bilo treba razkriti in obdelati morda kot pri Križankah ali pred univerzitetno biblioteko. V povezavi z ureditvijo rimskega zidu, pa bi uredili tudi: Veselovo ulico (bivšo Nunsko) od Prešernove do Gradšča.

B. Simčič

Iz Bele krajine

Cromolj. Belokranjski navdušeno pozdravljajo sporočilo Glavnega odbora SZDL, da bo največja letošnja prireditve proslava Dneva vsajee 22. julija v Cromolju. Hkrati bodo proslavili 10-letnico I. zasedanja SNOS, ki je bil 18. februarja 1944 novil pripravljali odbor, ki je že začel delati. Tako v Cromolju pripravljajo čestni tla in belijo hiše. Tudi novi most bodo zgradili do 22. julija.

Da bo za ta praznik vse čim lepše urejeno, so se že začeli pripravljati politične organizacije, občinski odbori, društva, podjetja in ustanove. Tudi vrh. Pred kratkim so moze in fantje ustanovili na Talčem vrhu pri Otovu prastovoljna gasilska društva. Že sedaj šije 37 članov. Kmalu bodo ustanovili tudi ženski odeck. Želijo si zgraditi še letos gasilski dom, ki bi bil v ponos vasi in okolici.

Semčič. Telesnovzgojno društvo »Partizani« v Semčici si je uredilo dobro opremljeno telovadnico in letno telovadišče. Društvo je zelo delavno, ima pa premalo dobrega vodstva.

Suhor. Z aprilom so zaključili na Suhorju gospodinjiski tečaj. Ob zaključku so pripravili razstavo in najlepše izdelke nagradili. J. K.

Minilo je že lepo število dni, odkar je prišel Miško k novemu gospodarju. Ta gospodar ni bil slab človek. Jasli so bile vedno polne in tudi delo ni bilo preveč naporno. Z vsem tem je bil Miško popolnoma zadovoljen in če bi imel poleg sebe še Jožka, bi si boljše življenje sploh ne mogel želeči. Toda prav zavoljo Jožka je bil z vsakim dnem bolj nesrečen. Sicer se je trudil, da bi svojo žalost skrili in je zlasti ne kazal pred domačim sinom Jernejem, ki je bil v mnogem zelo podoben njegovemu prijatelju in je skrbel zanj, kolikor je le mogel, vendar pa je en sam pogled v

Miškove oči zadoščal, da si se lahko prepričal, kako mu je težko in kako brezmejno rad bi se spet povrnil v svoj stari kraj.

Posebno težko je bilo Mišku ob večerih, ko so ga zaprili v hlev in je ostal sam s svojimi grenkimi mislimi. Sivko je že nekaj dni kahal mulo. Njegov klepet je Miška sprva zabaval in ga je rad poslušal, ko je tvežil najbolj nemogoče reči, ki bi pametnemu konju nikoli niti na misel ne prišle. Kmalu pa se ga je naveličal. Potem ga ni več poslušal. In ko je Sivko to zapazil, je jezno zarežetel, obrnil glavo od Miška in kot in ga ni več pogledal. Odlej se je Sivko obnašal, kot da je Miško prazen zrak in kadar sta skupaj vlekla z deskami naložen voz po cesti na Blej, mu je Sivko skušal s skakanjem v stran in z napadnim korakom zagreniti vsak meter poti. Miško je na vse to samo molčal. Komu pa naj bi potofil? Rjavko ni že dolgo pokazal niti najmanjše želje po razgovoru. Po ves dan je dremal v svojem kotu, če

pa je dvignil glavo, je bil njegov pogled tako moten in pogreznjen nekam vase, da se ga Miško ni upal motiti.

In Miško je bil vse do tve večera sam. Bil je žalosten in domotožje v njem je naraščalo vedno bolj...

Nekega deževnega večera pa je Rjavko nenadoma spre-govoril. Obrnil se je k Mišku in rekel:

»Se še spominjaš, ko sem ti obljubil, da ti bom povedal neko zgodbo? Rjavkove oči niso bile več močne. Gledale so ga živo in z neko zaupljivo radovednostjo, ki je Mišku v hipu ogrela srce.

»Nisem pozabil,« je odgovoril Miško. »Že večkrat sem te hotel prositi, da bi mi jo povedal...«

»Bilo bi prezagodaj,« je dejal Rjavko in se pomenljivo nasmehnil. »Mogoče me ne bi dobro razumel. To ni vsakdanja zgodba, ki jo pripoveduješ, da bi ti hitreje minil čas. Rjavko se je pozorno zazri v Miškove oči. Kakor da nekaj išče v njih. In še menil: »Danes pa upam, da me boš razumel... Poslušaj torej.«

»Nekoč je živel konj, ki je bil tak, kakršni smo mi vsi. Nobene posebne lastnosti ni kazal. Barve je bil preproste, temnorjave, le na čelu, tik nad očmi je imel belo, čisto belo liso. Toda ta bela lisa je bila samo navadna lisa in nič več. Zaradi nje ni bil ta konj nič bolj imeniten kot vsi ostali konji, ki so živeli v isti vasi. Zaradi nje pa je dobil svoje ime. Ime mu je bilo namreč Lisko.

Mladega ga je kupila stara ženska, ki je imela svojo hišo na samotnem kraju blizu gozda in dobrih pet minut hoda od vasi. Hiša ni bila bogata. Ko je ženska kupovala Lisko, je moralo iz hiše marsikaj, da je zmogla denar zanj. Toda prav konj je bil tista stvar, ki naj bi ji pomagala, da bo v hiši več kruha in vsega drugega, kar potrebuje za svojo rast sedemletno dekletce, ki je bilo za staro žensko največja radost na svetu. Dekletku je bilo ime Lenka. Bila je sirota. Nekega poletnega jutra jo je stara ženska našla pred pragom, jo vzela v hišo in ker ni nihče povpraševal po otroku, ga je obdržala pri sebi.

Bili so zelo zadovoljni drug z drugim. Lisko je bil pohleven in priden konj. Dosti je delal, ker ga je stara ženska posojala tudi drugim kmetom, toda delal bi še več, če bi bilo to potrebno. Za Lenko je bil voljan storiti vse. Bila sta najboljša prijatelja. Zvečer je prihajala k njemu v hlev. Ona sama ga je čistila in mu polnila jasli. Nobenemu konju daleč naokrog se ni tako lepo svetila dlaka kot Lisku.

Tak je bil začetek.

Lenki je bilo petnajst let, ko je umrla stara ženska. Lenka je ostala sama. Kaj naj stori? Dobro je vedela, da si sama ne bo mogla pomagati. Tedaj so prišli k njej sosedje in ji svetovali, naj proda Lisko. Lisko je lep in priden konj. Dovolj denarja bo dobila zanj. Nič ni odgovorila. Samo jokala je. Vsak večer je še vedno prihajala v hlev k Lisku in ga še bolj skrbno čistila, mu dajala še več hrane in ostajala pri njem pozno v noč. Za nič na svetu ga ne bi prodala.

Nekega dne pa se je pripeljal k njej kupec, ki ji je ponudil za Lisko zelo veliko denarja. Prišel je od daleč. Visoka gora se je koštila med njegovo vasjo in vasjo, kjer je bila doma Lenka. Dvakrat je prišel zaman. Lenka ni hotela nič slišati o tem, da bi se ločila od Liska.

V tretje pa je pristala.

Novi gospodar je še isti dan odpeljal Lisko...

Narisala Ivanka Sitar Piše M. Segra

Z obiska pri medvedkih

Neke sončne nedelje sem šla z očkom v živalski vrt. Bilo je še pred pravo pomladjo, a ptički so se že oglašali in tudi v živalskem vrtu je bilo kar veselo, čeprav se živalim še ne bodo tako kmalu odprla

hitro obližnil roko. Potipala sem ga za ušeska in pri vsem tem je zadovoljno godel. Pogladila sem ga po gosti in lepi rjavoviskavi dlaki; v takem kožuščku ga pač ne more zebsti. Ponudila sem mu rčko in

ob svojem času, mladiči morajo imeti red.

Videti je, da sta živalci dobro oskrbovani in da ničesar ne pogrešata. Teško sem se ločila od njiju in žal mi je bilo, da ju niso videli tudi drugi mladi prijatelji živali, ki jih tako radi obiskujejo. Medvedka sta pač lepa pridobitev za naš živalski vrt.

Ko sem se vračala domov, sem spotoma premišljevala o marsičem. Zanimalo me je zlasti, kako je prišel do njiju človek, ki ju je ujel in prinesel. Najbrže je stara medvedka za nekaj časa odšla iz brloga in tedaj je mož, ki je že prej vedel zanj, brž smuknil ponju. Gorje, če bi ga zalotila skrbna mati! Mislim, da ne bi odnesel zdrave kože. Smišljala sta se mi, neboljčena, ker sta tako zgodaj zgubila mamičo. Sicer ju imajo v živalskem vrtu tudi zelo radi. Ne

pogrešata toplega ležišča niti izdatne hrane niti nežnih rok. Šele ko dorasteta, bosta občutila vso trpkost večnega ujetništva. Njuno bivališče bo morda večja koliba, ograjena z dvojno debelo mrežo. Komaj se bosta dobro prestopila, že se bosta morala okreniti. Čudno, da živali tako dolgo vzdržijo v taki tesnobi. Nemara bodo pazniki dobri z njima, obiskovalci jima bodo prinašali belega kruha in sladkorja, nihče pa jima ne bo dal prostosti. Ne bosta videla jasnega neba nad sabo, ne bosta dihala širjave gozdov in ne slišala vršanja mogočnih krošenj. Kako ljubko bi se igrala pred brlogom pod materinim varstvom! Uvajala bi ju v lovske zvižaje in ju svarila pred nevarnostmi. Doživela bi mnogo lepega, a kajpada prav toliko hudega. Imela pa bi najdragocenejšo — prostost, ki odtehta vse bridkosti in za katero se bori sleherni bitje na zemlji.

Napisala Tatjana Novak učenka I. raz. Klasične gimn. v Ljubljani

Srečanje z živalmi v gozdu

Naj vam popišem dva dogodka, ki sem ju s svojimi prijatelji doživel v gozdu...

Zelo radi smo hodili v gozd. Skoraj vsak dan smo bili v njem. Tako smo se napotili vanj tudi nekega vročega poletnega dne. To smo bili Lado, Tone, Hadži in jaz.

Tone in Hadži sta vso pot ne-kaj šepetala.

»Gotovo imata kaj za bregom,« sem dejal Ladu, ki za bregom je komaj zmenil za njuno šepetanje.

Blížili smo se gozdu, ko je Hadži dvignil glavo in se pripravil, da nama razodeže »veliko skrivnost«. Oči so se mu svetile. Z Ladom sva napeto prisluhnila. Tone pa je še važno smehljaj. In Hadži je začel:

»Majhno presenečenje irava s Tonetom za vaju. Včeraj sva bila namreč v gozdu. Iskala sva gobe, ki pa jih je bilo malo. Po gozdu je ležalo polno podprtih dreves, ki jih je razmetal vihar pred nekaj dnevi. Ko sva se utrudila, sedeva na

tako podrti deblu, čez trenutek pa me Tone nenadoma dregne v prsi in hkrati položi prst na usta. Ozrem se okrog sebe in pogled mi obstane na rumeni živalci, ki se je prikazala izpod debla. Bila je podlasica. Tako blizu je nisem še nikoli videl. V živalskem vrtu že, to-da še nikoli v naravi, kar je vsekakor dosti bolj lepo in zanimivo... No, in zdaj vaju popeljeva na tisto mesto, da jo bosta še vidva videla.

Hadži je končal. Vsi štirje smo jo jedro ubrali proti kraju, kjer je bila včeraj podlasica. Hadži se mahoma ustavi in reče:

»Tu je!« Ko pa smo obrnili glave, je že izginila. — »Na tla,« je zaukazal Hadži. — Polegli smo in napeto prisluškovali. Nismo čakali dolgo. Naenkrat se pokaže v odprtini med dvema debloma glaviča z radovednimi očki, ki so nas nemo spraševale, češ, kaj pa vi iščete tu. Počasi se je pokazal na dan še ves njen rumeno se

šek. Zmago Jerše, Pepi in Irmica Rauh, Vital Savinšek, Anica Sket, Anton Strnad, Stanislav Dominko in Anton Campin, Matej Kunaver, Andrejček Natlačen, Boris Vidraz, Mitja Uršek, Olga Hren, Stana Dečman, Mitja Horvat, Nevenka Cerar, Alenka Bohinec, Stefan Nemec, Tomaž Rupnik, Franci Drča in Franci Benedik.

Za nagrado sta bila izžrebana Pepi in Irmica Rauh iz Stare cerkve pri Kočevju. Naj sporočita svojo željo!

— Franci Benedik iz Kranja je narisal ptičje strašilo, ki bo res kmalu potrebno, da bo z njim odganjalo požrešne čebļajce. Če bo kaj prostora, bom risbo objavil. — Oglasila sta se dva ilustratorja za »Miška«: Alenka Bohinec (prav tista, ki je zadnjič praznovala svoj osmi rojstni dan) in Tomaž Rupnik. Žal nista mogla priti na vrsto. Vendar je Alenka za prihodnjih obljubila spis o svojem izletu in upam, da bo tedaj več sreče. Tomažek je svojim risbam priložil tudi vrsto pesnic. — Med sestavljalci uganke se je izkazal Mitja Horvat iz Raven na Koroskem, ki je poslal tri rebuse.

— In nazadnje še Jožetu Prešernu iz Novega mesta: potegavščina, ki jo opisuješ, je res zgrešena in ni, da bi jo objavljaval. Ker sicer pišeš kar dobro in prijetno, pošlji še kaj, in če bo ustrezalo, bomo radi objavili, saj je Tvoj namen vse hvale vreden!

Preden končam, naj vas ponovno opozorim: pošiljajte svoje rešitve in druge dopise vsakokrat že prvi teden po izidu Najdihojce! Zmeraj spet se dogaja, da prihajajo nekatera pisma prepozno in jih zato, žal, ne morem upoštevati. Lepo vas pozdravja Urednik

Brez besed — Narisal Vital Savinšek

vrata na prosto. Bila sem že prej večkrat tam, toda očka pozna nekega paznika, ki nama je hotel tokrat pokazati nekaj posebnega. Peljal naju je naravnost v pisarno. Začuden sem se ozirala: razen leppe siamske mačke in papig v kletkah sem videla le ljudi, ki so sedeli in delali pri pisalnih mizah.

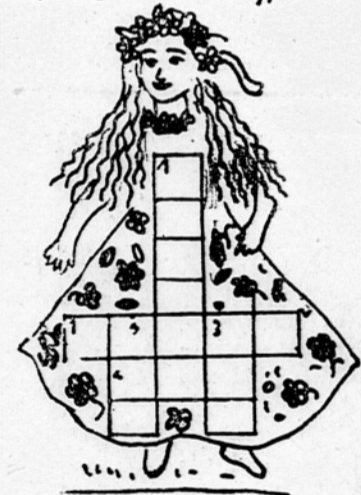
Nekako v sredini sobe pa je stal večji zaboj, ki je skrival svojevrsten zaklad. Pokrit je bil z luknjičavim pokrovom, ta pa je bil obtežen z veliko utežjo. Takoj sem se domislila, da mora biti v njem kakšna večja žival. Potem so pokrov dvignili in pokazala sta se — dva medvedka. Kako sem bila vesela! Enega je dvignil iz zaboja očetov znanec, drugega pa uradnica, ki je prej vneto tipkala. Nejevoljno sta mladiča zabundala, ker sta bila nekotiko prezagodaj zbužena. Sta kot dva dojenčka in večidel dremuhata. Eden se je celo zavdremil, drugi pa je le zadrehal in bil nato kar dobre volje. Tega je pestovala tovarišica, ki je bila z dobro reje-nim kožuščkom posebno nežna. Dala mu je na šobico celo poljubček, a pri tem ga je previdno prijela za prednji šapici, da je ne bi v vneti preveč pobožal. Star je bil že dobra dva meseca in ta čas so mu kremplji že kar precej odgnali. Z drugim medvedkom se je med tem kratkočasil njegov paznik ali bolje njegova prava pestrna. Ker je jokal, vnu je v gobček vtaknil palec, ki ga je požrušček tako vneto vlekel, da ga je malo ranil. A možak se ni zmenil za to, saj sta videti velika prijatelja, ki drug drugemu ničesar ne zamerita. Upravitelj pa je paznika opomnil, naj bo v prihod-nje previdnejši in naj vnu ne vtika prsta v gobček od strani, kjer medvedku že poganjajo zobki.

Tudi jaz nisem držala kri-žem rok. Živalco sem si hotela ogledati od vseh strani. Najprej sem opazovala njegovo do-brodušne in žive očke. Ko sem ga pobožala po gobčku, mi je

mu stisnila mehko ter zametno bleščajočo se tačico. Vanjo je zaverovan kot otročiček, ki mi je prst včasih edina uteha. Tudi medvedek si liže šapico, če je žalosten ali lačen ali če se prezagodaj zbuži. Navsezad-nje sem se opogumila in ga vzela v naročje. Bil je precej težak. Kar dobro se mu mora goditi. Morda bi pri materi vsaj sploščka bolj stradal. Ko pride na svet, ne »zagleda luči sveta«. Prvič, ker je v brlogu tema, in drugič, ker je slep. Neboljšenički, dolgi komaj do bro ped, spregledajo šele po štirih tednih. V četrtem mesecu tako dorastejo, da lahko sledijo materi. Kako kratkočasni morajo biti, ko shodijo in se začno igrati! Kar žal mi je bilo, da se še nista mogla prav postaviti na svoje nožice.

Paznik ni imel časa na pretek in je moral kožuščka spet spraviti v njun »brlog«. Previdno je položil v zaboj najprej svojoega, nato pa še onega, s katerim se je ukvarjala tovarišica. Malo sta go-drnjala, najbrž jima ni bilo prav, da nista dobila stekle-ničke z mlekom. Vendar vse

KRIŽANKA „POMLAD.“

Vodovavno: 1. Kako večemo smešnemu moščicu? 2. žensko ime.

Karpinsko: 1. Letni čas. 2. Reka v Italiji 3. Kav počemne vrako seme.

Ivanka Sitar. Trata 28 Ljubljana

MILICA

DRAGI BRALCI!

Nekoč je živela mati, ki je tmela ubogljivo hčerko Milico. Njuno življenje je teklo v sreči in zadovoljstvu. Toda kmalu je v Miličino življenje kanila grenka kaplja. Mati ji je zbolela in po hudem trpljenju umrla. Milica je dobila drugo mamo, mačevo. Milica

dala in končno obležala brez zavesti. Ko se je prebudila, je zagledala nedaleč od sebe grad. Okrog njega se je razprostiral prekrasen vrt, v katerem je rasla zlata jablana sredi pisanih cvetic. Milica je utrgala jabolko in hotela zagrizniti, toda jabolko je bilo trdo kot kamen.

Stopila je v grad in prišla v lepo sobo. Tu je zagledala pri mizi dvanajst lepih deklic. Med njimi je bila zlatolaska, v katere lasih se je bleščal glavnik iz biserov. Voščila jim je »dobro jutro,« a deklice se niso odzvale. Ko pa je Milica potegnila zlatolaski glavnik iz las, so vse deklice nenadoma oživele. Objele so Milico in se ji zahvatile za rešitev. Povedale so ji, da jih je začaral neki čarovnik in da so pet sto let čakale odrešenja. Tudi ona jim je povedala, kako je prišla v jama. Nato so jo izvolile za svojo vodnico. Milica je sedaj zaživela lepo in brezskrbno življenje...

Mačehi se je vsak dan bolj oglašala vest, ker je hotela svojo pastorko pogubiti. Nazadnje je celo zblaznela. Tako je ostala nesrečna za vse življenje, a za svoje hudodelstvo je dobila zasluženo kazen.

Napisala Vida Slapnik, dijakinja I. razreda kamniške gimnazije

je bila lepo, nežno dekletce, zato je mačeha gledala nanjo z zavistjo. Premišljevala je, kako bi se znebila otroka, ki so ga imeli vsi v vasi radi. Domislila si je, da bi jo odpeljala v gozd in pahnila v jamo, o kateri se je govorilo, da je v njej nekaj čudežnega. A usakdo, ki se je hotel o tem prepričati, je v jami za vedno izgubil. Mačehi se je zdela to najlažja pot, ljudem pa poreče, da se je Milica izgubila.

Naslednji dan se je mačeha odpravila z Milico v gozd. Ko sta prišli do jame, je mačeha Milico zgrabila in jo pahnila v brezno. Milica je padla, pa-

Delo ribiškega društva v Ljubljani

ODGOVORI NA VPRAŠANJA

IZ SKOFJE LOKE

Lani so vložili v reke in potoke 163.000 komadov ribjega zaroda in mladice

Ribiško društvo Ljubljana je lani svoj glavni skrb posvetilo porabiljenju naših vodov...

Film o Pirečniku

V torek, 19. 4. m., bo prišla o Ljubljano ekipa angleške filmske družbe Ealing Studios...

SE NEKAJ...

Nepojasnjen umor

V petek, 9. marca, so našli na cestni ki v bližini Vas Matijevo v mariborskem okraju ustrleženega neznanca...

Nesreča v kamnolomu

Franc Kostonjavec, 51 letni delavec kamnoloma v Kostonjavi je dne 5. aprila na treh mestih zamiral skalo v kamnolomu...

Bomba ga je ubila

Prejaco poveča so sečani grmitveje v gozdu pri vasi Veršiča ob Muri 22 letni Franc Zupanc...

Gozdne tatvine

V. Kosir, delavec pri »Gradsu« v Avionu Subic, kmetijski delavec, oha doma iz Skofje Loke sta si hotela olajšati življenje s tatvinami...

Do smrti povozil otroka

Josip Burčič, 23 letni šofer v podjetju »Zadruga« v Bujah, je v Senečah povozil osem letnega Jožeta Sušo...

Društvo je navezalo tesne stike z organi ljudske oblasti in je zaradi tega že doseglo prve pomembne uspehe...

V letu 1952 in posebno še v letu 1953 je hidrocentrala Medvedove povzročila ribjemu bogatstvu Save ogromno škodo...

S povezavo z organi vodnega gospodarstva je društvo doseglo, da se bo mnenje društva v bodoče upoštevalo pri vseh apravih in odločitvah v projektiranju, gradnji in obratovanju vodnogospodarskih objektov.

Nesreča pri igri z lokom

V Podvelici se je igral z lokom 10-letni Miroslav Piko. Eno izmed igralnih posuđij je zadela Ivanca Krivograda v desno oko...

Utopljenka pod dravskim mostom

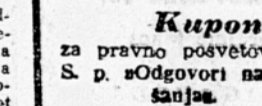
V četrtek, 8. marca so opazili pod mostom v Meju-Maribor utopljenko. Predajo je prišla na mesto komisija, je utopljenko potegnil iz vode usluženec delavke pekarnice...

Spretni tatovi koles

Te dni sta se pred okrajnim sodiščem v Murski Soboti zagovarjala Karel Lončar, trgovski pomočnik iz Pruja in pa Jožef Babič, gospodarski poslovodja, zaposlen pri TAM v Mariboru...

Ponarejevalec uradnih listin

Stefan Križančič iz Vučje gomile v Prekmurju je sprejel od blagajnika tamkajšnje kmetijske zadruge 35.000 dinarjev z naročilom, naj ta denar vložiti na račun zadruge v banko...

Kupon za pravno posvetovalstvo S. p. odgovorila na vprašanja.

VPRAŠANJE: All je kaznivo, če se kdo neopravično postužuje naslova inženir?

VPRAŠANJE: All je kaznivo, če se kdo neopravično postužuje naslova inženir? All je kaznivo tudi vodja personalne službe v podjetju...

VPRAŠANJE: Zakon o osebnih tmeñih (25. čl.) pravi, da državljan poleg osebnega imena lahko uporablja tudi oznako akademskih nazivov v navadni okrajšavi...

VPRAŠANJE: All je uživalec pokojnine, ki ima 3-urno dnevno honorarno zaposlitev pri podjetju...

VPRAŠANJE: Po informaciji, ki ste jo dali, izgleda, da Vaš honorar ne bo presegel 1/3 pokojnine...

VPRAŠANJE: Zavarovavec bo čez dve leti izpolnil pogoje za doseglo polne starostne pokojnine...

VPRAŠANJE: Zavarovavec bo čez dve leti izpolnil pogoje za doseglo polne starostne pokojnine...

VPRAŠANJE: Zavarovatelj delavec z več kot 30. leti delovne dobe se upokojil v razvrstitvi po čl. 9b Uredbe o določitvi in o preveđbi pokojnin in invalidnih v XI. pok. razred...

VPRAŠANJE: Zavarovatelj delavec z več kot 30. leti delovne dobe se upokojil v razvrstitvi po čl. 9b Uredbe o določitvi in o preveđbi pokojnin in invalidnih v XI. pok. razred...

VPRAŠANJE: Kolkol dopušta pripada delavci iz službenki glade na njena leta službe, koliko

VPRAŠANJE: All je kaznivo, če se kdo neopravično postužuje naslova inženir?

VPRAŠANJE: All je kaznivo, če se kdo neopravično postužuje naslova inženir? All je kaznivo tudi vodja personalne službe v podjetju...

VPRAŠANJE: Zakon o osebnih tmeñih (25. čl.) pravi, da državljan poleg osebnega imena lahko uporablja tudi oznako akademskih nazivov v navadni okrajšavi...

VPRAŠANJE: All je uživalec pokojnine, ki ima 3-urno dnevno honorarno zaposlitev pri podjetju...

VPRAŠANJE: Po informaciji, ki ste jo dali, izgleda, da Vaš honorar ne bo presegel 1/3 pokojnine...

VPRAŠANJE: Zavarovavec bo čez dve leti izpolnil pogoje za doseglo polne starostne pokojnine...

VPRAŠANJE: Zavarovatelj delavec z več kot 30. leti delovne dobe se upokojil v razvrstitvi po čl. 9b Uredbe o določitvi in o preveđbi pokojnin in invalidnih v XI. pok. razred...

VPRAŠANJE: Zavarovatelj delavec z več kot 30. leti delovne dobe se upokojil v razvrstitvi po čl. 9b Uredbe o določitvi in o preveđbi pokojnin in invalidnih v XI. pok. razred...

VPRAŠANJE: Kolkol dopušta pripada delavci iz službenki glade na njena leta službe, koliko

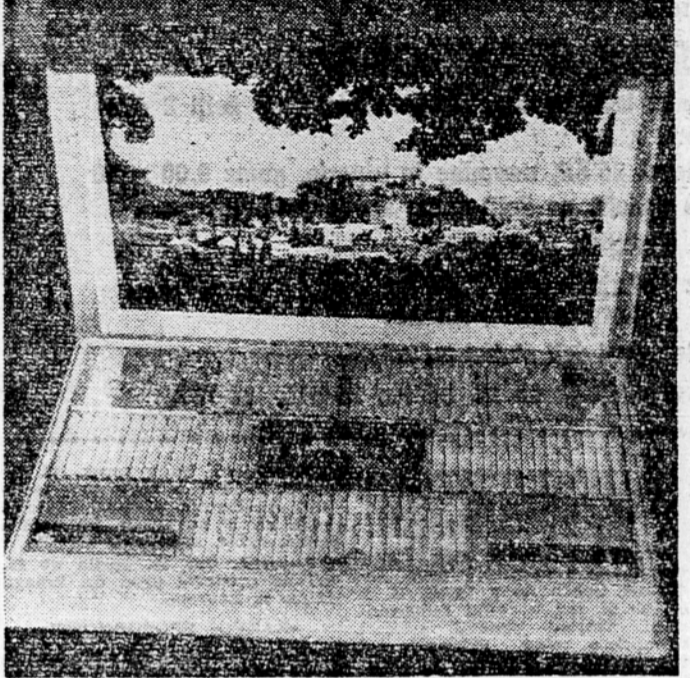
VPRAŠANJE: Kolkol dopušta pripada delavci iz službenki glade na njena leta službe, koliko

Ljudska univerza v Skofji Loki je priredila v četrtek zanimivo predavanje o mestnem urbanističnem načrtu.

Ljudska univerza v Skofji Loki je priredila v četrtek zanimivo predavanje o mestnem urbanističnem načrtu. Predaval je inž. Dušan Petek.

IZ TIBINE

Tibinski občinski ljudski odbor je pred kratkim sprejel nalogo, da bo popravil vse ceste v tibinski občini.

Tobačna tovarna v Ljubljani bo enega izmed reševalcev naših nagradnih križank razveselila z okusno kaseto, napolnjeno z najboljšimi cigareti.

Dnevne vesti

KOLEDAR

Nedelja, 11. april: Cvetka.

Na današnji dan 1. 1933 je umrl Boris Kidrič.

L. 1941 je na današnji dan italijanska vojska zasedla Ljubljano.

Dne 11. aprila 1. 1943 so partizani vrhli italijanski vojaški vlak na prosti Ljubljani-Zidani most. Bilo Lutje s tira. Ubilih je bilo 130 italijanskih vojakov in oficirjev...

11. aprila se spominjamo obletnice smrti naše priljubljene slovenske književnice in pisateljice Mare Tavčarjeve, žene iz Starega trga v Ljubljani. Slava ji!

ZE POZNATE

ilustrirano družinsko revijo TOVARISA?

Izhaja vsak petek. Osem in več strani v slikah (bakrotisk). Reportaže. Roman. Vsak teden nova črtica. Moda. Film. Slike iz tujih dežel. Uganke in križanke v vsaki številki.

Da ne bo prepozno — naročite TOVARISA še danes! Uprava Tovariša, Ljubljana, p. p. 239.

Tabei! Sedaj ne bo več kapljalo na parketu.

KINO

»UNION«: ameriški barvni film »Vrharni zalivi. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

»SLOGA«: ameriški film »Cyranó de Berberci. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

»KOMUNA«: mehški film »Soledadin Salé. Tednik. Aton v službi smrti. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

»SOCA«: mehški film »Soledadin Salé. Brez tednika. Predstave ob 17 in 19.30. Prodaja vstopnic od 9-11 ter od 15. ure dalje.

»SISKA«: italijanski film »Dekleta s španskega trga. Tednik. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

»TRIGLAV«: italijanski film »Tri propovedane zgodbe in tednik. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10-11 in od 15. ure dalje.

»MITOSTROJ«: amer. barvni film »Trobente in bobni. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom.

»SENTVIL SVOBODA«: francoski film »Pariz poje« ob 17 in 19. ZADOBROVA: amer. barvni film »Rudnik kralja Salomona« ob 15, 17 in 19. uri.

»VEVCE«: angleški film »Crni šlovelci. CELJE »UNION«: angleški film »Ošebna zadeva. CELJE »DOM«: amer. film »Glej tička. DOMZALE: angleški film »Trenutki obupa. KRANJ »STORZI«: amer. film »Točno opoldne. Dopoldne štatineta ob 8.30 in 10. uri.

KRANJ »SVOBODA«: švedski film »Pisala je eno samo poletje. ob 18 in 20. Dopoldne ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in 20. uri.

CERKLJE »TRIGLAV«: nemški film »Maja v tarčice ob 13, 17 in 19. uri.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Na slabem glasu ob 15, 18 in 20. uri. Dopoldne ob 10. matineja jug. filma »Dokumenti časa. JESENICE »PLAVZ«: ameriška komedija »Večna vesta. ob 15. uri matineja »Točno opoldne. KRANJ »ZADRŽNIK«: ameriški film »Vrtitev« ob 18 in

Uvozno in trgovsko podjetje

Ljubljana, Frankopanska 21

dobavlja kot zastopnik »Fabrike avtomobila Priboj« na Limu - licenca »SAURER« - v kratkih rokih

TOVORNE DIESEL AVTOMOBILE:

- 6-tonske, motor 6 cil. Diesel 130 KS, navadne in kiperje, po želji 2 diferenčiala, gume 11.000 x 20
4-tonske, motor 4 cil. Diesel 90 KS, navadne in kiperje, gume 9.00 x 20
kompletne avtobuse s 44 sedeži, po želji samo šasije za avtobuse.

Plačljivo v dinarjih

Servisne delavice: »Avtoobnova«, Ljubljana, »Avtoobnova«, Maribor

Rezervni deli stalno na zalogi

Vse informacije pri upravi podjetja ali na telefon 21-615, 20-739.

OKRAJNA HIGIENSKA POSTAJA V POSTOJNI

razpisuje delovno mesto za sanitarnega tehnika in gradbenega tehnika.

Nastop službe takoj. Plača po uredbi s pripadajočimi dodatki. Prošnje s kratkim strokovnim in osebnim življenjepisom je poslati na gornji naslov.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR TOLMIN

sprejme v službo: 2 pravnik, 2 statistika s srednjo strokovno izobrazbo,

1 ekonomista, 1 gradbenega inženirja, 1 veterinarja z najmanj 3-letno prakso.

1 uslužbenca s srednjo strokovno izobrazbo za mesto šefa posredovalnice za delo,

1 uslužbenca z višjo ali srednjo strokovno izobrazbo vsaj nekaj letno prakso v upravnem delu za mesto administrativnega inšpektorja.

Za vsa gornja mesta so predvidene dopolnilne plače od 1000 do 4500 din mesečno.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Prošnje je poslati na Okrajni ljudski odbor Tolmin.

UPRAVNI ODBOR SPLOSNE BOLNICE V MARIBORU

razpisuje prosta delovna mesta za:

1 magistra farmacije - vodjo zavodove lekarne,

1 magistra farmacije, 4 medicinske laborante.

Pogoji: Dokončana farmacevtska fakulteta, za vodjo lekarne pa še večletna praksa v zdravstvenih ustanovah, za medicinske laborante pa predpisana strokovna izobrazba.

Prošnje je poslati upravi Splošne bolnice v Mariboru, skupno z življenjepisom in dokazili o šolski in strokovni izobrazbi.

TEHNIŠKA VISOKA ŠOLA V LJUBLJANI

razpisuje na Fakulteti za kemijo 2 mesti moških laborantov in sicer:

1 mesto na Inštitutu za tekstilna vlakna in

1 mesto na Inštitutu za anorgansko kemijo.

Kandidati z odsluženim vojaškim rokom morajo biti absolventi kemijskega oddelka TSS.

Prošnje se vlagajo v roku 14 dni od objave tega razpisa v dekanatu Fakultete za kemijo, Ljubljana, Murnikova ulica 3.

Upravni odbor Splošne bolnice v Mariboru razpisuje v smislu čl. 9. št. 18 Uredbe o upravljanju zdravstvenih ustanov (Ur. list FLRJ št. 30/53).

MESTO UPRAVITELJA

Splošne bolnice Maribor z nastopom službe 1. maja 1954. Pogoji: Dokončana juridična ali ekonomska fakulteta ali dokončana srednja šolska izobrazba z najmanj 5 let prakse v zdravstveni ustanovi. Prošnje je treba priložiti dokaze o šolski in strokovni izobrazbi, osebni življenjepis in dokazila dosedanje zaposlitve.

Prošnje je poslati na upravni odbor Splošne bolnice v Mariboru do 20. aprila 1954.

UMRLI

Dotrpel je naš srčno ljubljeni, nepoznan mož, zlati očka, brat, bratranec in svak

MIRKO CERNE

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, 12. aprila ob 16. uri izpred pokopališča na Viču. Do pogreba leži na svojem domu v Rožni dolini, Cesta XXI, št. 6.

Zalujoči: žena Marija, sinova: Bogomir, Martinek; družine: Cerne, Bučar, Barl, Pezdur ter ostalo sorodstvo.

Za vsa gornja mesta so predvidene dopolnilne plače od 1000 do 4500 din mesečno.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Prošnje je poslati na Okrajni ljudski odbor Tolmin.

Upravni odbor Splošne bolnice v Mariboru razpisuje v smislu čl. 9. št. 18 Uredbe o upravljanju zdravstvenih ustanov (Ur. list FLRJ št. 30/53).

Uporabljajte muholovce »AROXON«

Tovarna »TITAN« Kamnik sprejme takoj:

- 1 STROJNEGA INŽENIRJA
1 EKONOMISTA - KOMERCIALISTA
2 izučena LIVARJA

Ponudbo poslati na Upravo podjetja.

Absolventi ekonomskih tehnikumov!

TOVARNA UNŠJA »KONUS«, SLOV. KONJICE,

sprejme absolvente za komercialno, knjigovodsko in tehnično pisarno. - Sprejme tudi absolvente s prakso.

RAZPIS

Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Ur. l. FLRJ št. 51/53) razpisuje komisija Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, mesta direktorjev, in sicer za naslednja izvozna podjetja:

- 1. »Tehno-impex«, Ljubljana
2. »Kemija-impex«, Ljubljana
3. »Tekstil-impex«, Ljubljana

Pogoji: Višja strokovna izobrazba z 10 let prakse v gospodarstvu, od tega 5 let v zunanji trgovini ter z znanjem vsaj enega tujega jezika ali popolna srednja strokovna izobrazba s 15 let prakse v gospodarstvu, od tega 10 let v zunanji trgovini in z znanjem vsaj enega tujega jezika.

Kolkovane prošnje z življenjepisom, dokazili šolske in strokovne izobrazbe ter opisom dosedanje zaposlitve je vlagati pri Tajništvu za gospodarstvo MLO, Ljubljana, Kresjaja, soba 24/L nadstropje.

Zadnji rok vlaganja prošnje je 20. april 1954.

Centralna uprava bolnišnic v Kopru razpisuje mesto za:

ZDRAVNIKA SPECIALIZANTA IZ FTIZEOLOGIJE

pri sanatoriju za pljučne bolezni v Ankaranu

LABORATORSKEGA TEHNIKA pri sanatoriju za pljučne bolezni v Ankaranu

LABORATORSKEGA TEHNIKA pri bolnišnici v Piranu

POMOŽNEGA MEDICINSKEGA LABORANTA pri bolnišnici v Kopru

ŠEFA PISARNE pri bolnišnici v Kopru

Ponudbe je poslati na naslov: Centralna uprava bolnišnic, Koper.

Po težki bolezni nas je zapustil naš dober mož, ata, brat in stric

MARTIN GRAD vrnarski mojster

Pogreb dragega pokojnika bo 12. aprila ob 15. uri iz kapelice sv. Nikolaja na Zalah. Zalujoči: žena Franciška z otroci ter ostalo sorodstvo. Ljubljana, 10. aprila 1954.

Zapustila nas je naša ljubljena mama, stara mama, sestra

MARIJA OMERSA

Pogreb drage pokojnice bo v torek, 13. aprila ob 16. uri na pokopališču v Kranju. Zalujoči sinovi: Mitja, Miklavž z družino, Igor z družino, brat: Francej z družino ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALE

Vsem, ki ste našega dragega

JULIJA GLIHA

spremlili na njegovi zadnji poti, mu poklonili cvetja in iskreno sočustvovali z nami v najtežjih trenutkih, naša prisrčna zahvala. - Zalujoči ostali. Ljubljana, 8. aprila 1954.

Globoko ganjene nad takšnimi izrazi sožalja in sočustvovanja ob prebrdici izgubi najinega atka

BRANKA POGACNIKA

poivnika v pokopu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so blagom pokojniku v tolikšni meri darovali prekrasno cvetje in ga spremlili na poslednji poti, ki so naju tolažili ter nama ustneno in pisano izrazili svoje sožalje, posebno št. duhovščini in pokojnikovim tovarišem iz vojnega ujetništva ter nešteti prijateljem in znancem. - Zalujoča žena Franka in hči Jelka.

Ob izgubi našega dragega očeta

FRANCA RACETA

iskrena hvala vsem, ki ste se poslovlili od pokojnika v Kopru in, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti v Herpeljah-Kozini.

Posebna zahvala pevecem društva »Svoboda« iz Kopa, pevskemu zboru občine Herpelje-Kozina za pesni, ki so bile pokojnemu očetu tako drage. Zahvaljujemo se plojni godbi iz Očizle, tov. Stanjku Čoku in dr. Jošku Rapotcu za poslovljene besede v Kopru in pred grobom.

Zahvala darovalcem cvetja in vsem, ki so nam izrazili sožalje. Sinovi in hčeri z družinami.

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so mojega dragega moža

IVANA SOSICA

spremlili na njegovi zadnji poti, organizaciji ZK in članom SZDL vasi za podarjene krasne vence, godbi iz Klanca in pevskemu zboru. Posebna zahvala dr. Josipu Rapotcu za njegov ganljiv govor ob odprtem grobu.

Kozina, 7. aprila 1954. Zalujoča žena Roza in sorodniki.

Gradbeno podjetje »TEHNIKA« v Ljubljani sprejme na delo takoj 3 gradbene delovodje.

Plača po tarifnem pravilniku!

Javiti se v personalnem oddelku direkcije.

»SVILA« - MARIBOR sprejme v službo

s takojšnjim nastopom mlajše absolvente tekstilnih in kemijskih šol

5 tehnikov tkalskega oddelka

3 tehniko oplemenilkega oddelka

Prošnje z življenjepisnimi podatki poslati na upravo podjetja.

Zadruga z o. j. SLIKOPLESK

Ljubljana, Gosposvetska 16,

sprejme takoj

KNJIGOVODJO

z večletno prakso. Plača po dogovoru.

»SOFERJA« - AVTOMEHANIKA

treznega, marljivega, mladega in po možnosti samega s prvovrstnimi spričevali potrebujemo za nov 6-tonski kamion. - Interesenti naj pošljejo prošnje s točnimi podatki o svojem službovanju od leta 1945 dalje, predvsem pa o zadnjem službenem mestu v oglasni oddelki pod »Gorenjska« 2033-A

KOMU SE JE NASMEHNILA SREČA?

Na deset tisoč programih, ki so jih razdelili na modnih revijah NA-ME v Ljubljani in drugod so bile natisnjene številke za nagradno žrebanje.

V četrtek opoldne je najmlajša manekenka NA-ME Majda Korošičeva, ki je prinesla iz šole same petice, potegnila iz bobna v prisotnosti članov uprave NA-ME in povabljenih novinarjev pet številki.

- Prvo nagrado v vrednosti 15.000 dinarjev je dobila št. 987
Drugo nagrado v vrednosti 12.000 din št. 1485
Tretjo nagrado v vrednosti 10.000 din št. 760
Četrto nagrado v vrednosti 7.000 din št. 5786
Peto nagrado v vrednosti 5.000 din št. 2621

Poglejte program, ki ste ga dobili na modni reviji Nemara je bila izrečena prav Vaša številka!

In če je bila - pridite potem na upravo NA-ME, Ljubljana, Wolfova 1. Med številnimi lepimi modeli, ki ste jih videli na Modni reviji, si boste lahko izbrali tistega, ki vam bo najbolj všeč.

NA-MA pa ne bo pozabila tudi tistih svojih prijateljev in prijateljic, ki jim Majda ni mogla ustreči

Se naprej si bo kolektiv veeleblagovnice NA-MA prizadeval, da jim bo nudil za čim boljši kup izbrano blago in okusne modele.

Tekstilna tovarna »MOTVOZ IN PLATNO« Grosplje sprejme:

1 samostojnega industrijskega KNJIGOVODJO in

1 kvalificiranega ELEKTRIČARJA, po možnosti z delovodsko šolo

IV. VELESEJEM V SKOPLJU OD 2.-8. AVGUSTA 1954

»KVERTA« tovarna kuvert in papirnatih vrečic v Ljubljani razpisuje mesto

glavnega RAČUNOVODJE z večletno prakso

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom je poslati na naslov: »KVERTA« Ljubljana, poštni predal 177

PREDUZEČE ZA OPRAVKU GRADJEVINSKIH MAŠINA I MOTORNIH VOZILA, BATAJNICA

potrebuje takoj:

VISOKOKVALIFICIRANEGA STRUGARJA za poslovovalno stružnega oddelka.

VISOKOKVALIFICIRANEGA AVTO-MEHANIKA za poslovovaljo pri kompletiranju in kontroli stružarskih proizvodov.

Nastop takoj. Plača po sporazumu in tarifnem pravilniku. - Stanovanje zagotovljeno v stanovanjskem bloku podjetja. Ponudbe je poslati na naslov podjetja.

Isto podjetje proda naslednje stroje in naprave:

»Revolver« stružnico

Brusilni stroj za zunanje brušenje

Dve električni brusilnici

Šeping »Latibor« - dolžina hoda 1 m

Brusilni stroj za ventilne

Brusilni stroj za ravne površine

Ročni vrtni stroj »Berco« za ležajoča ležišča

Ročni vrtni stroj »Berco«

Dva vertikalna vrtna stroja

Traktor TD-14 gosenciar

Peč za kaljenje na nafto

Kompresor »Flotman« 7 m³

Agregat »Zündapp« 3 KW

Vsi stroji so popolnoma v uporabnem stanju.

Interesenti se lahko zgledajo pri Upravi podjetja vsak dan med 6. in 14. uro osebno, pismeno ali pa na telefon št. 37-481 Batajnica.

GLIEDALIŠČE

DRAMA

Nedelja, 11. aprila ob 20: Tirso de Molina, Don Gil v zelenih hlačah. Izven in za podetelje.

Ponedeljek, 12. aprila ob 20: Gorki: Vasa Zelnova. Abonma red H.

Torek, 13. aprila: Zaprtlo.

Sreda, 14. aprila ob 20: Gorki: Vasa Zelnova. Abonma red H.

Četrtek, 15. aprila ob 20: Tirso de Molina: Don Gil v zelenih hlačah. Abonma red H.

Petek, 16. aprila: Zaprtlo.

Sobota, 17. aprila ob 20: Tirso de Molina: Don Gil v zelenih hlačah. Izven in za podetelje.

Nedelja, 18. aprila ob 20: Miller: Smrt trgovskega potnika. Izven in za podetelje.

Pri predstavi »Vasa Zelnova« v ponedeljek, 12. t. m. za red T dramski bo gostoval v vlogi Vasinega brata Prohora Modest Santicin, član SNG iz Trsta.

OPERA

Nedelja, 11. aprila ob 19.30: Ponočnik fizikalne akademije društva »Parizian« - Narodni dom, v počastitev 80-letnice dr. Viktorija Murnika.

Ob 19.30: Verdi: Trubadur. Gostovanje Jožeta Gostičca. Izven in za podetelje.

Ponedeljek, 12. aprila: Zaprtlo.

Torek, 13. aprila: Zaprtlo.

Sreda, 14. aprila ob 19.30: Verdi: Trubadur. Gostovanje Jožeta Gostičca. Abonma red C.

Četrtek, 15. aprila ob 19.30: Foerster: Gorenjski slavček. Gostovanje Rudolfa Francija. Zaključna predstava za simfonični zbor in orkester. Zvezniške direktorje ob Dnevu železnice.

Petek, 16. aprila ob 19.30: Gluck: Ifigenija na Tavridi. Abonma red K.

Sobota, 17. aprila ob 19.30: Prokofjev: Tri oranže. Premiera. Proslava 35-letnice umetniškega delovanja Društva Zupana.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Nedelja, 11. aprila ob 20: Mary Chase: Harvey Izven.

Ponedeljek, 12. aprila ob 14.30: Vilharjeve šaloigre - Večer v čitalnici. Zaključna predstava za Vajenško šolo lesne stroke.

Sreda, 14. aprila ob 18: Vilharjeve šaloigre - Večer v čitalnici. Izven.

Petek, 16. aprila ob 20: Slavko Grum: Dogodek v mestu Gogi. Premiera. Izven.

Sobota, 17. aprila ob 20: Slavko Grum: Dogodek v mestu Gogi. Izven.

Nedelja, 18. aprila ob 20: Mary Chase: Harvey. Izven.

SENTJAKOVSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA - Mestni dom

Nedelja, 11. aprila ob 18: Nestrov-Likar: »Ali iz Huzbenen šmenitvalca.« veseligrs z godbo. petjem in plesom. Izven.

Nedelja, 11. aprila ob 20: W. Lichenberg: »Veselo potovanje« - veseligrs izven

Na naslednje popoldanske predstave ocazarjano okoliške občine valca. Za tiste občivalce, ki pri zadnji popoldanski predstavi niso dobili več vstopnic, bodo te rezervirane do nedelje do 15. ure. Zvečer ob 20. uri bodo ponovili zabavno veseligrs »Veselo potovanje«. - Prodaja vstopnic v Mestnem domu. rezerviranje tel. št. 39-323.

OBHYNJSKO GLEDALIŠČE Komenskega ulica - Rokodelski dom

Nedelja, 11. aprila ob 20: Petrovič: »Vesela.« - Vinko. Vstopnice v predprodaji dve uri pred predstavo.

MESTNO LITROVNO GLEDALIŠČE MARIONETE Levstikov (Sentjakovski trg)

Nedelja, 11. aprila ob 11: Malkič: »Zerica Marozica.« Blagajna v gledališču je odprta pol ure pred predstavo.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Nedelja, 11. aprila: Lope de Vega »Ljubavi vozela.« Izven in za podetelje (Igra v 3 dejanjih, 8 slikah)

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Nedelja, 11. aprila ob 14.30: Produkcija dramske šole ljudskih odrov okraja Radovljica v organizaciji »Svoboda« Jesenice.

KONCERTI

Akademski pevski zbor »Tone Tomšič« pod vodstvom prof. Radovana Gobca bo v torek, 13. t. m. ob 20. uri v veliki Filharmonični dvorani ponovil koncert slovenskih balad. Vstopnice od 100 do 40 din pri vratarju Univerze. Za študente in dijake 50% popusta.

Sloviti švedski pianist Hans Leygraf, ki se je lani predstavil v Ljubljani z izvrstnim uspehom, bo koncertiral v sredo, 14. aprila v Filharmoniji. Spored obsega dela Bacha, Mozarta, Beethovna, Brahmsa, Debussyja in Bartoka. To je poslednji klavirski večer inozemskega umetnika v tej sezoni. Vstopnice od ponedeljka popoldne dalje v Koncertni poslovalnici.

I. javno produkcijo slovenskih skladateljev priredil učenci Glasbene šole Slika - Bežigrad v ponedeljek, 12. aprila ob 18. uri v dvorani Cernetova 20. Vabljeni!

OBVESTILA

PLEMENSKI SEJMI

Kmetijske zadruge vzrejalnih področij bodo priredile sledeče plemenske sejme za rodovniško živino:

Za stivojavo pasmo: 19. aprila v Novem mestu, 20. aprila v Vel. Laščah (samo za bilke), 21. aprila v Vel. Laščah (samo za krave in telice), 22. aprila v Vidnu, Dobropolje, 23. aprila v Ribnici na Dolenskem, 24. aprila v Starem trgu pri Rakeku, 26. aprila v Ajdovščini, 27. aprila v Sežani, 28. aprila v Herpeljah - Kozini.

Za svetlošasto (simentalso) govedo: 22. aprila v M. Soboti.

Za pingavsko pasmo: 28. aprila v Naškem pri Kranju, 6. maja v Ormožu.

Za sivo-penišno pasmo: 14. maja v Sentjurju pri Celju.

Na sejmeh bo prignano večje število dobre plemenske živine (bikovi, krave in telice). Vabimo kmetijske zadruge, drž. posestva in ostale kmetijske proizvajalce, da si na teh sejmeh nabavijo potrebne plemenjake in ostalo plemensko živino.

Republični odbor za živinorejo pri Glavnih zadrugi zvezi LRS

